

50 KERKEN OPEN

open

Wat betekenen de Groninger kerken voor u? Geef nieuwe betekenis aan oude kerken!

50
GK

50 JAAR
STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Het Pronkjewailpad	4
Overzichtskaart	6
50 Kerken Open	8
De kerk als podium	70

Voorwoord

De provincie Groningen heeft een fantastische collectie monumentale kerken. Na zoveel eeuwen, stormen, twisten en bevingen zijn het nog steeds bakens van betekenis in het Groninger landschap. Elke kerk heeft zijn eigen bijzondere geschiedenis, karakter en verrassende details. Onze aansprekende Groninger kerken zijn veelal prachtig gerestaureerd. Ze zijn volop in gebruik. Soms ook met een nieuwe, moderne invulling.

In 2019 bestaat de Stichting Oude Groninger Kerken vijftig jaar. Feest vieren doe je niet alleen. Graag nodigen we u uit! In dit feestelijke jubileumjaar heten we u van harte welkom in onze oude kerken, waarvan méér dan vijftig de deuren voor bezoekers openen!

Telt u maar eens mee hoeveel kerken, torens en synagogen meedoen! En bij een groot aantal van deze locaties kunt u bovendien een Pronkjewail-stempel halen. En natuurlijk blijft u ook ná dit spectaculaire openingsjaar van '50 Kerken Open' van harte welkom- we hopen bovendien dat nóg veel meer deuren opengaan voor publiek. Openen betekent delen. Delen van eeuwenoud erfgoed met nieuw publiek. Delen met u. En we zijn benieuwd... wat betekenen de Groninger kerken voor u? Geef nieuwe betekenis aan oude kerken!

3

50
GK

Het Pronkjewailpad

Het Pronkjewailpad presenteert alle pronkjuwelen van Groningen. U gaat op deze wandelroute alle toeristische toppers van de provincie Groningen zien: de Stad Groningen, het Nationaal Park Lauwersmeer, de Wadden, vesting Bourtange, de borgen en de wierden, ze worden allemaal met elkaar verbonden via het Pronkjewailpad.

50
GK

Open kerken worden verbonden door het Pronkjewailpad

Een speciale rol is dit jaar weggelegd voor de Groninger kerken. In nauwe samenwerking met de jubilerende Stichting Oude Groninger Kerken zijn vele kerken op en in nabijheid van de route opgesteld als stempelpost voor het Pronkjewailpad.

Een bijzondere buitenkans voor de Pronkjewailer om al die prachtige, veelal van oorsprong middeleeuwse kerken eens van binnen te bewonderen ... en als het lukt om álle open kerken die stempelpost zijn, te bezoeken, dan ligt er op het eind van het Pronkjewailpad een prachtig cadeautje klaar.

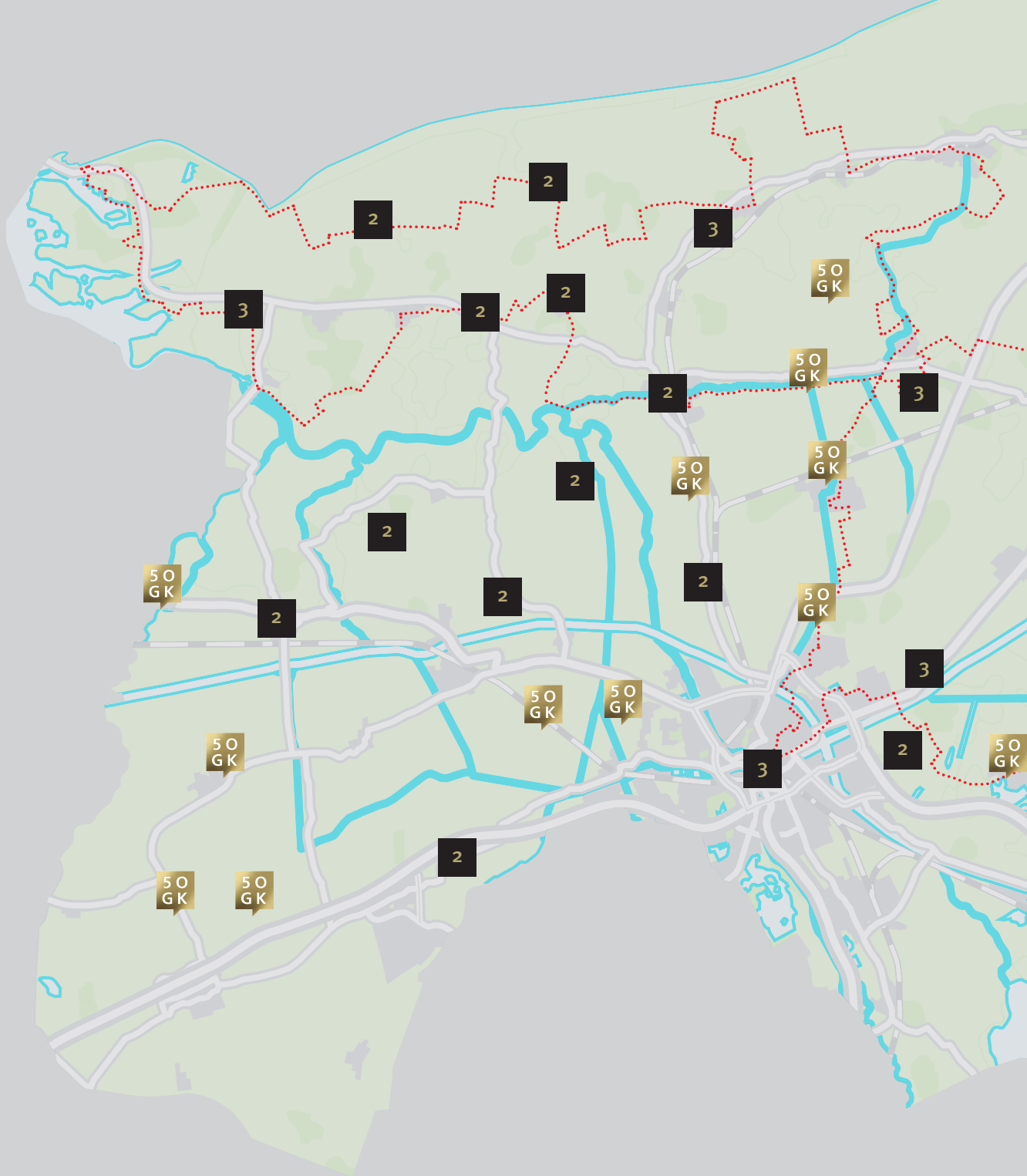
Samenwerken in gastvrijheid

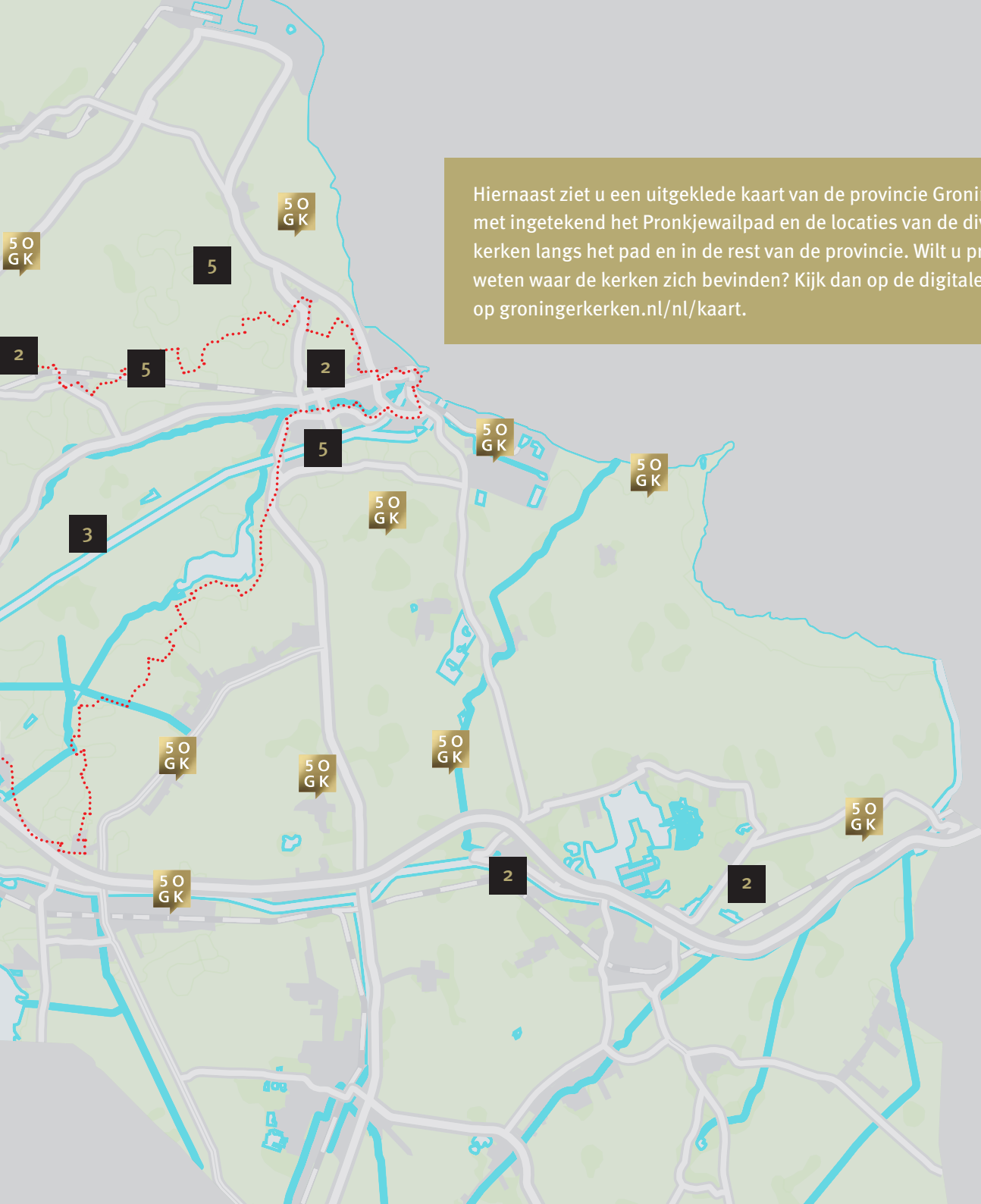
Het concept van het Pronkjewailpad wordt gevormd door de Pronkjewail Stempelkaart. Hiermee gaat u op stap en verzamelt u in elk dorp waar u doorheen gaat minimaal één stempel. Het is een avontuur, waarin u wordt ondergedompeld in de Groningse gastvrijheid. Langs de route werken nu 150 (toeristische, culturele en recreatieve) ondernemers samen. Zij zetten hun deur open van donderdag tot en met zondag en ontvangen de wandelaars.

De route kunt u volgen op de smartphone, via gps en via het wandelknooppunten-systeem.

www.tochtomdenoord.nl/wandeltochten/het-pronkjewailpad

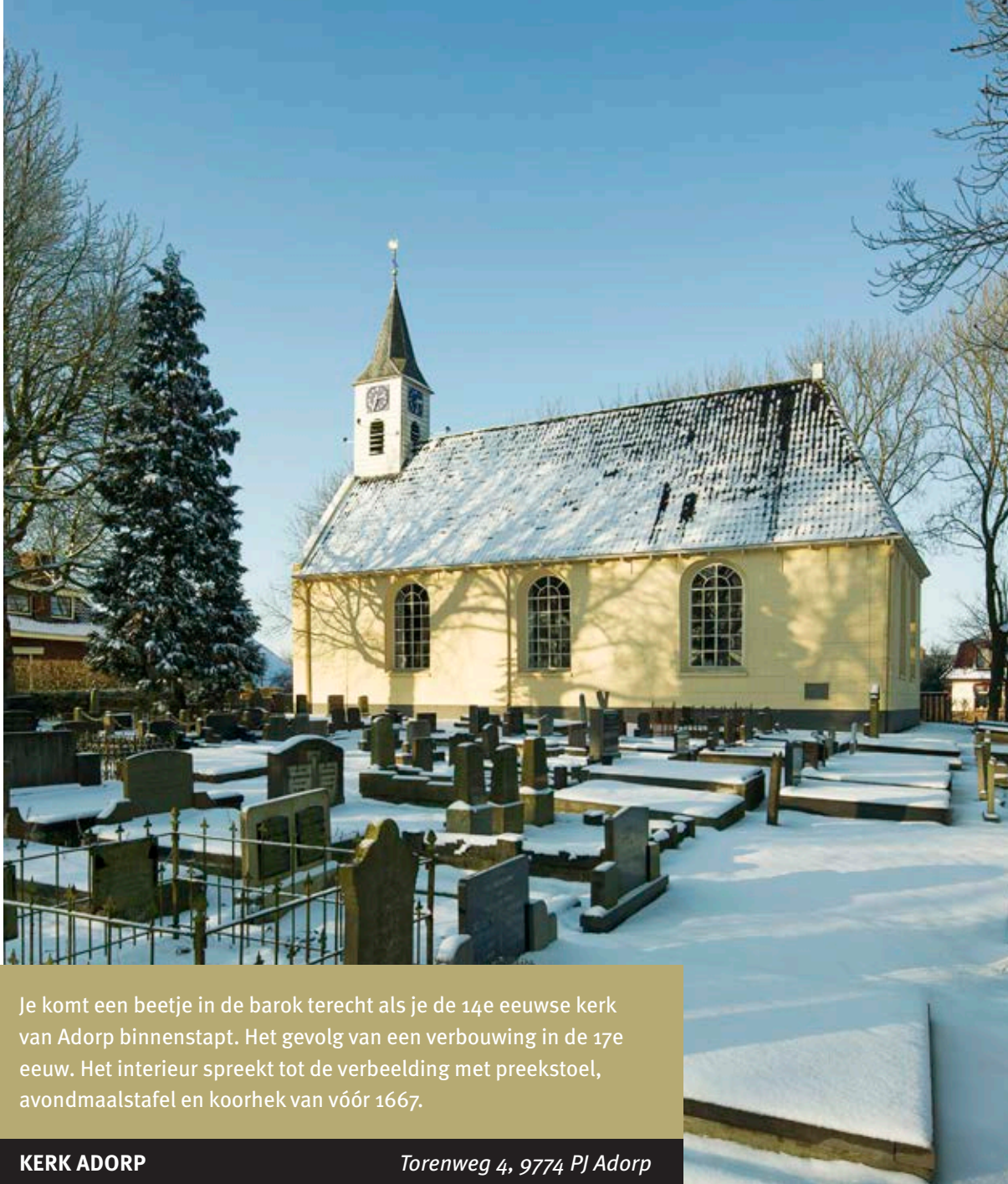

Hiernaast ziet u een uitgekleden kaart van de provincie Groningen met ingetekend het Pronkjewailpad en de locaties van de diverse kerken langs het pad en in de rest van de provincie. Wilt u precies weten waar de kerken zich bevinden? Kijk dan op de digitale kaart op groningerkerken.nl/nl/kaart.

50
GK

Je komt een beetje in de barok terecht als je de 14e eeuwse kerk van Adorp binnenstapt. Het gevolg van een verbouwing in de 17e eeuw. Het interieur spreekt tot de verbeelding met preekstoel, avondmaalstafel en koorhek van vóór 1667.

KERK ADORP

Torenweg 4, 9774 PJ Adorp

50
GK

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkadorp.nl

10.00-17.00 uur

De synagoge in Appingedam is de oudste synagoge in de provincie Groningen. In de synagoge bevindt zich een indrukwekkende verhalenkast. De synagoge met deze kast en het metaheerhuisje vormen samen een informatiepunt waarin het verhaal van de joodse mensen van Appingedam in woord en beeld wordt weergegeven. *Bij de synagoge is bed & breakfast De Vijgenhof gevestigd.*

SYNAGOGE APPINGEDAM

Broerstraat 6, 9901 EK Appingedam

Open van 4 april tot 28 oktober
www.synagogeappingedam.nl, www.devijgenhof.nl

11.00-17.00 uur

50
GK

De aan Laurentius gewijde kerk van Baflo behoort tot één van de oudste in de provincie Groningen en ligt op een wierde prachtig in het midden van het dorp!

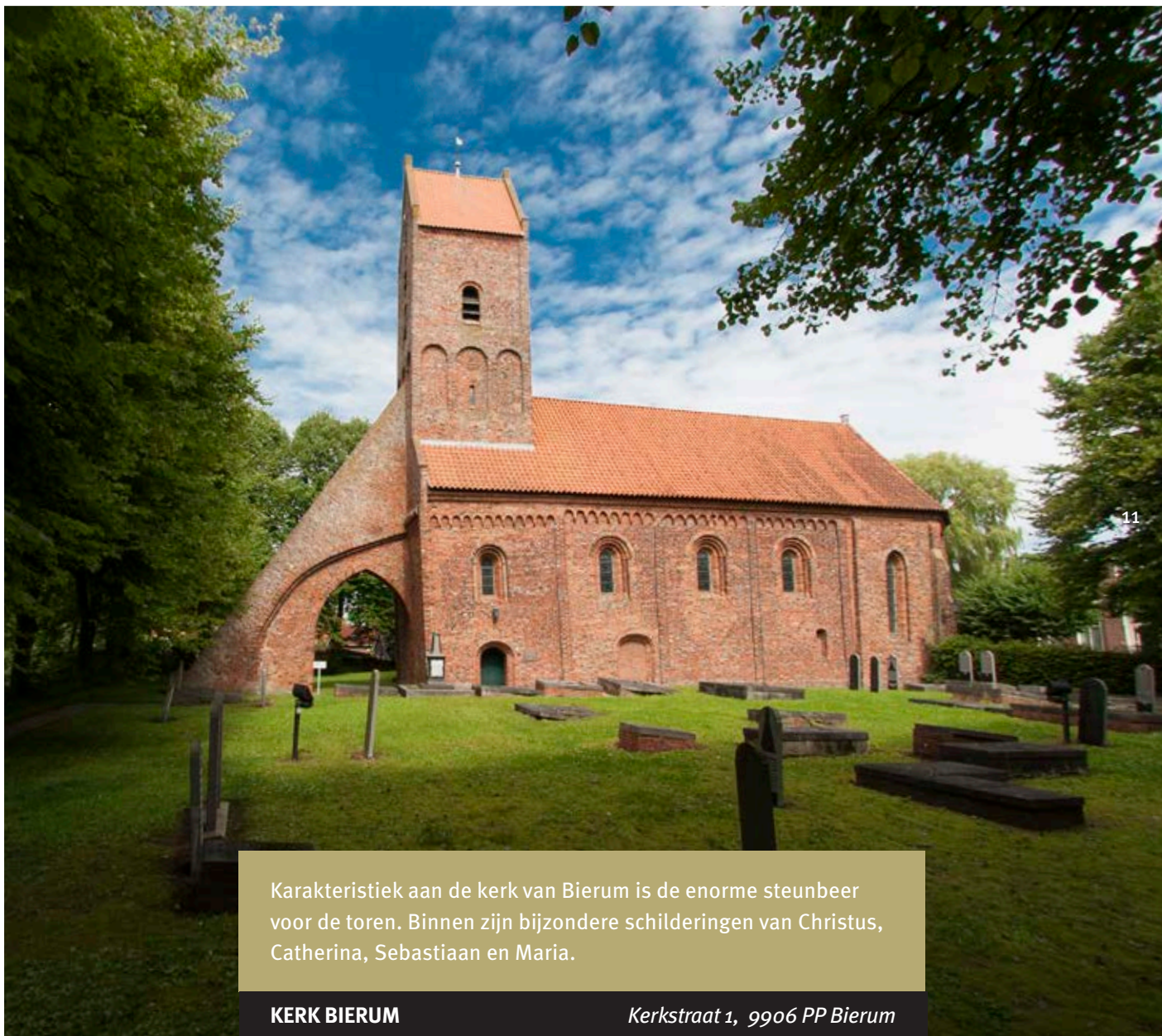
KERK BAFLO

Kostersgang 8, 9953 PG Baflo

50
GK

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkbaflo.nl

9.00-17.00 uur

11

Karakteristiek aan de kerk van Bierum is de enorme steunbeer voor de toren. Binnen zijn bijzondere schilderingen van Christus, Catherina, Sebastiaan en Maria.

KERK BIERUM

Kerkstraat 1, 9906 PP Bierum

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkbierum.nl

10.00-17.00 uur

**50
GK**

12

Pittoresk wit kerkje gelegen in een groene oase van rust op het Hogeland, het Toscane van Nederland.

“Op een warme wandeldag is het prettig uitrusten in dit koele, gastvrije kerkje!”

KERK BREEDE

Breede 15, 9989 TA Breede (Warffum)

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkbreede.nl

9.00-17.00 uur

Prachtige 13e eeuwse kerk in laat-romaanse stijl met vier koepelgewelfvelden. In het middelste gewelf zijn figuratieve schilderingen afgebeeld, ridders te paard in gevechtshouding en twee diermotieven.

“Een kerk van onverwachte schoonheid. Een bezoekje zeker waard!”

KERK DEN ANDEL

De Streekweg 91, 9956 PR Den Andel

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkdenandel.nl

10.00-18.00 uur

50
GK

Een lief, goed gerestaureerd kerkje, met prachtig warmrood houtwerk. Prima op zijn plek in Den Horn!

“Heerlijk zo’n rustpunt in deze wereld!”

KERK DEN HORN

Dorpsstraat 7, 9832 PB Den Horn

**50
GK**

Open van 21 april tot 1 oktober
www.kerkdenhorn.nl

9.00-18.00 uur

Deze kerk maakt deel uit van het beschermde dorpsgezicht van Eenrum. Alle houtsnijwerk van de gehele kerkinventaris is gemaakt door M. Walles en zonen. In de kerk staat een massief, vroeg 13e eeuws doopvont gemaakt van basaltlava.

“Prachtige kerk met indrukwekkend orgel.”

KERK EENRUM

Kerkpad 1, 9967 RR Eenrum

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkeenrum.nl

10.30- 17.00 uur

**50
GK**

16

Dit romaanse kerkje is één van de oudste bakstenen kerken in de Ommelanden. Door haar eenvoud mooi. Zeer de moeite waard om te bezoeken!

KERK EENUM

Kerkpad 14, 9913 PD Eenum

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkeenum.nl

9.00-17.00 uur

Dit witte zaalkerkje is prominent aanwezig in het dorp. De eenvoudige kerk ademt rust, maar het kan er ook gezellig feesten zijn. De mooie akoestiek wordt vaak geroemd.

“Onder de indruk van deze oude gebedsplaats. Je ervaart gastvrijheid en rust. Heel fijn!”

KERK ENGELBERT

Engelberterweg 39, 9723 EJ Engelbert

17

Open van 8 juni tot 1 september
www.kerkengelbert.nl

10.30-17.00 uur

50
GK

Sta even stil bij de Jacobuskerk midden op de wierde van Feerwerd en geniet van de rust en gastvrijheid.

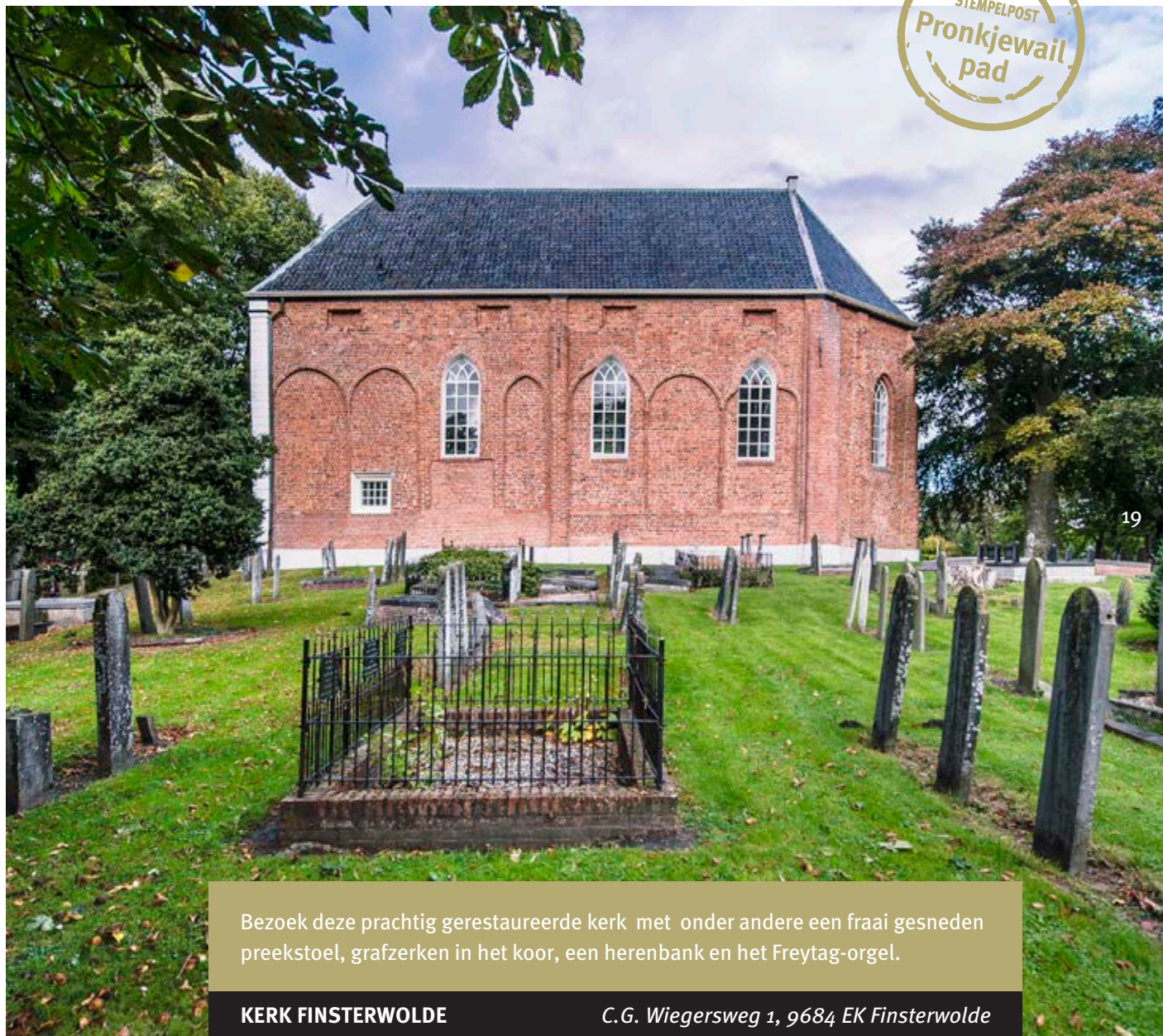
“Een droom van een kerkje; het vertrouwen dat uitgestraald wordt is ontroerend. Een heerlijke plek om steeds weer naar terug te keren.”

KERK FEERWERD

Valgeweg 3, 9892 PD Feerwerd

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober woe t/m zon 10.00 - 18.00 uur
www.kerkfeerwerd.nl, www.facebook.com/jacobuskerkfeerwerd

19

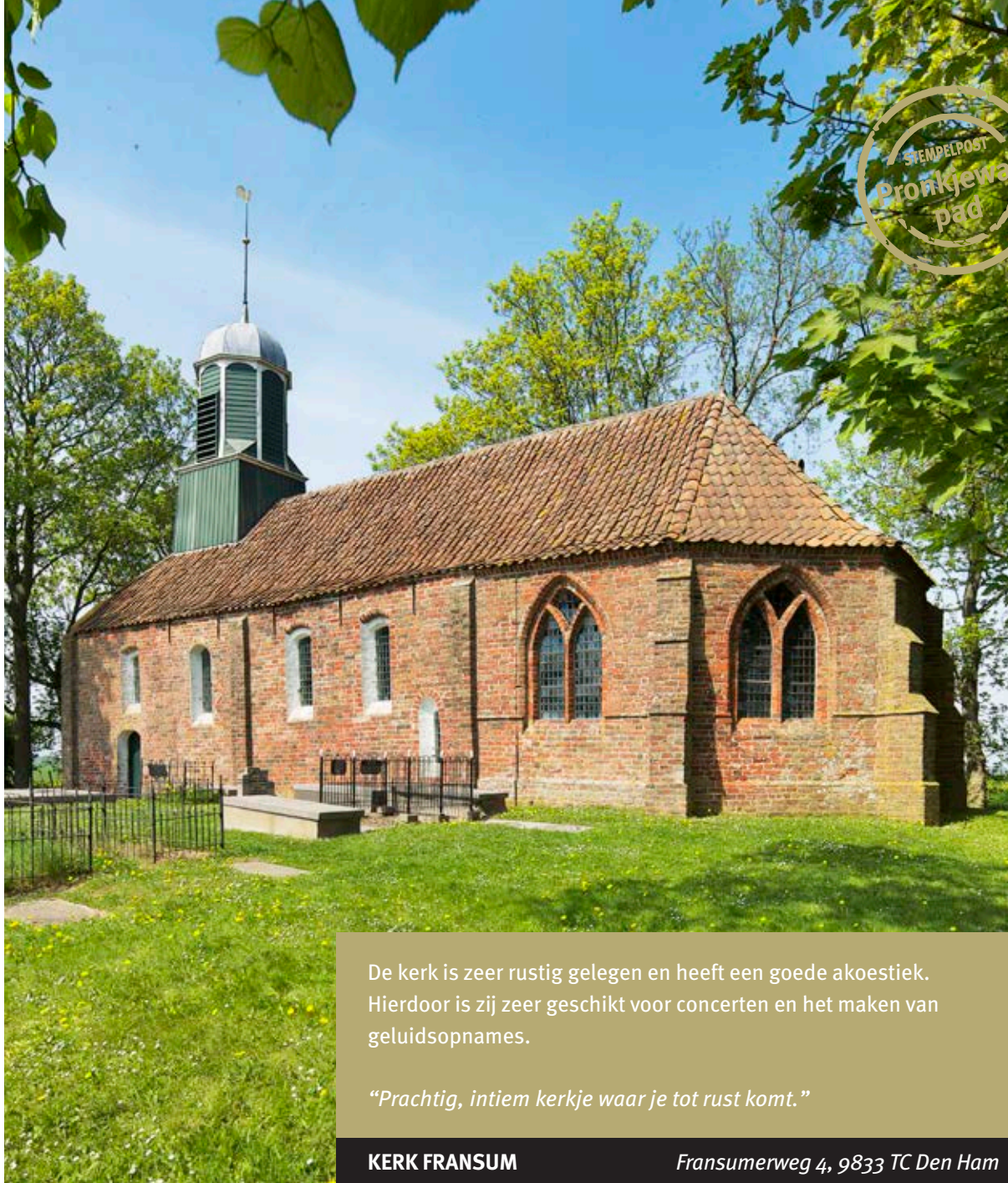
Bezoek deze prachtig gerestaureerde kerk met onder andere een fraai gesneden preekstoel, grafzerken in het koor, een herenbank en het Freytag-orgel.

KERK FINSTERWOLDE *C.G. Wiegsweg 1, 9684 EK Finsterwolde*

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkfinsterwolde.nl

woe t/m zon van 10.00 - 17.00 uur

De kerk is zeer rustig gelegen en heeft een goede akoestiek. Hierdoor is zij zeer geschikt voor concerten en het maken van geluidsopnames.

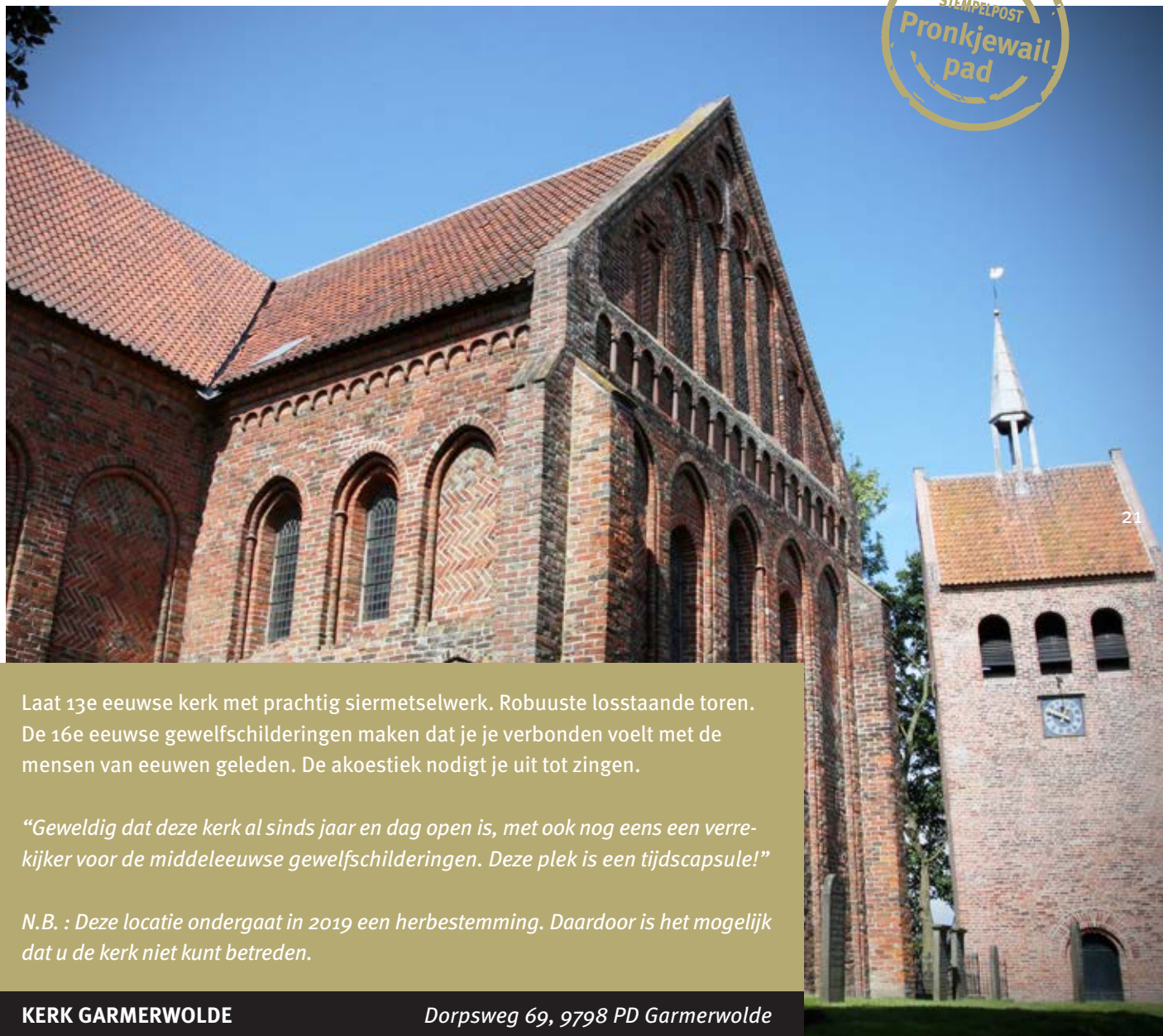
“Prachtig, intiem kerkje waar je tot rust komt.”

KERK FRANSUM

Fransumerweg 4, 9833 TC Den Ham

**5
G
K**

Het hele jaar dag en nacht geopend.
www.kerkfransum.nl, kerkfransum.wordpress.com

21

Laat 13e eeuwse kerk met prachtig siermetselwerk. Robuuste losstaande toren. De 16e eeuwse gewelfschilderingen maken dat je je verbonden voelt met de mensen van eeuwen geleden. De akoestiek nodigt je uit tot zingen.

“Geweldig dat deze kerk al sinds jaar en dag open is, met ook nog eens een verrekijker voor de middeleeuwse gewelfschilderingen. Deze plek is een tijds capsule!”

N.B. : Deze locatie ondergaat in 2019 een herbestemming. Daardoor is het mogelijk dat u de kerk niet kunt betreden.

KERK GARMERWOLDE

Dorpsweg 69, 9798 PD Garmerwolde

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkgarmerwolde.nl

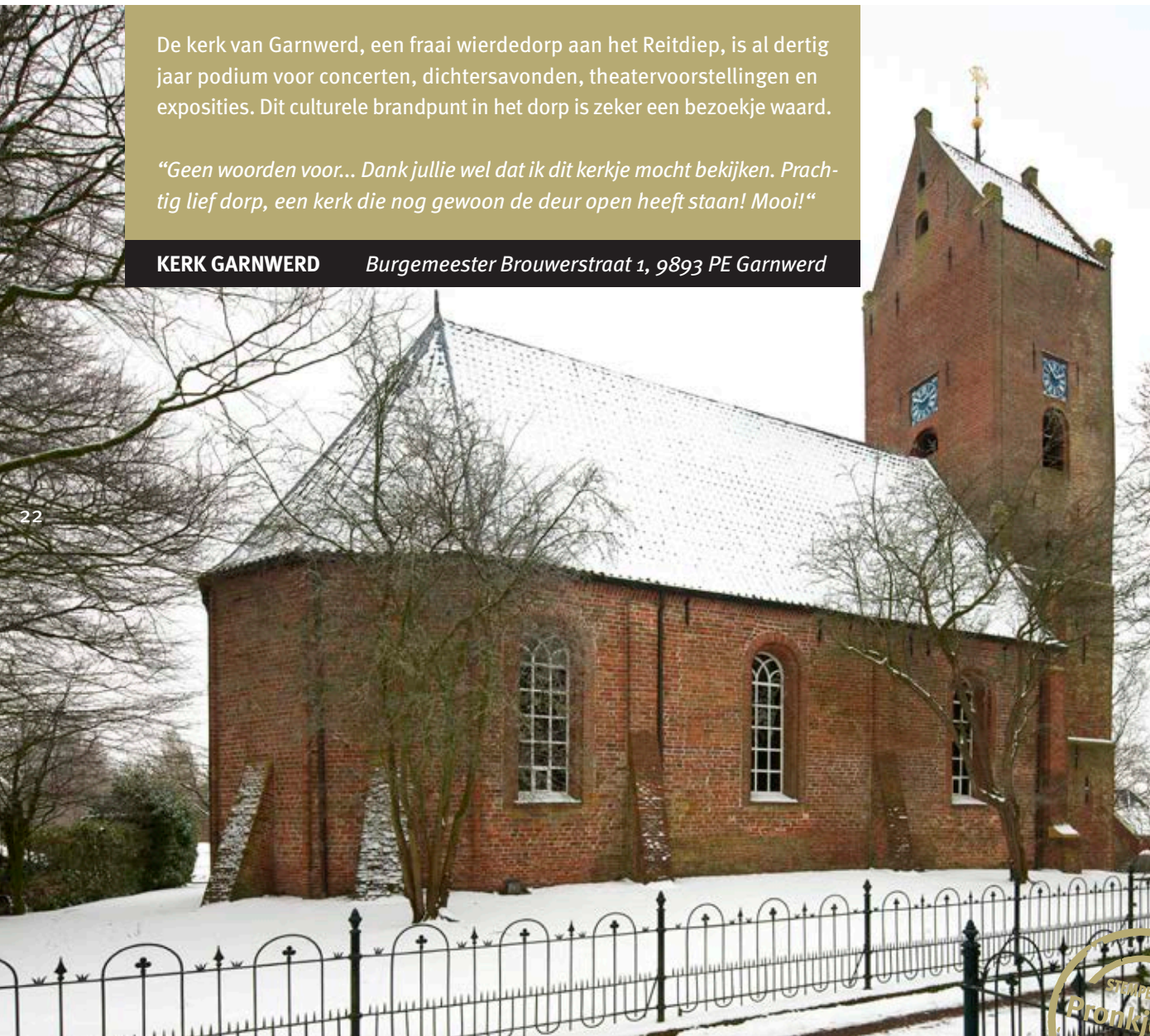
10.00 - 17.00 uur

50
GK

De kerk van Garnwerd, een fraai wierdedorp aan het Reitdiep, is al dertig jaar podium voor concerten, dichtersavonden, theatervoorstellingen en exposities. Dit culturele brandpunt in het dorp is zeker een bezoekje waard.

“Geen woorden voor... Dank jullie wel dat ik dit kerkje mocht bekijken. Prachtig lief dorp, een kerk die nog gewoon de deur open heeft staan! Mooi!”

KERK GARNWERD Burgemeester Brouwerstraat 1, 9893 PE Garnwerd

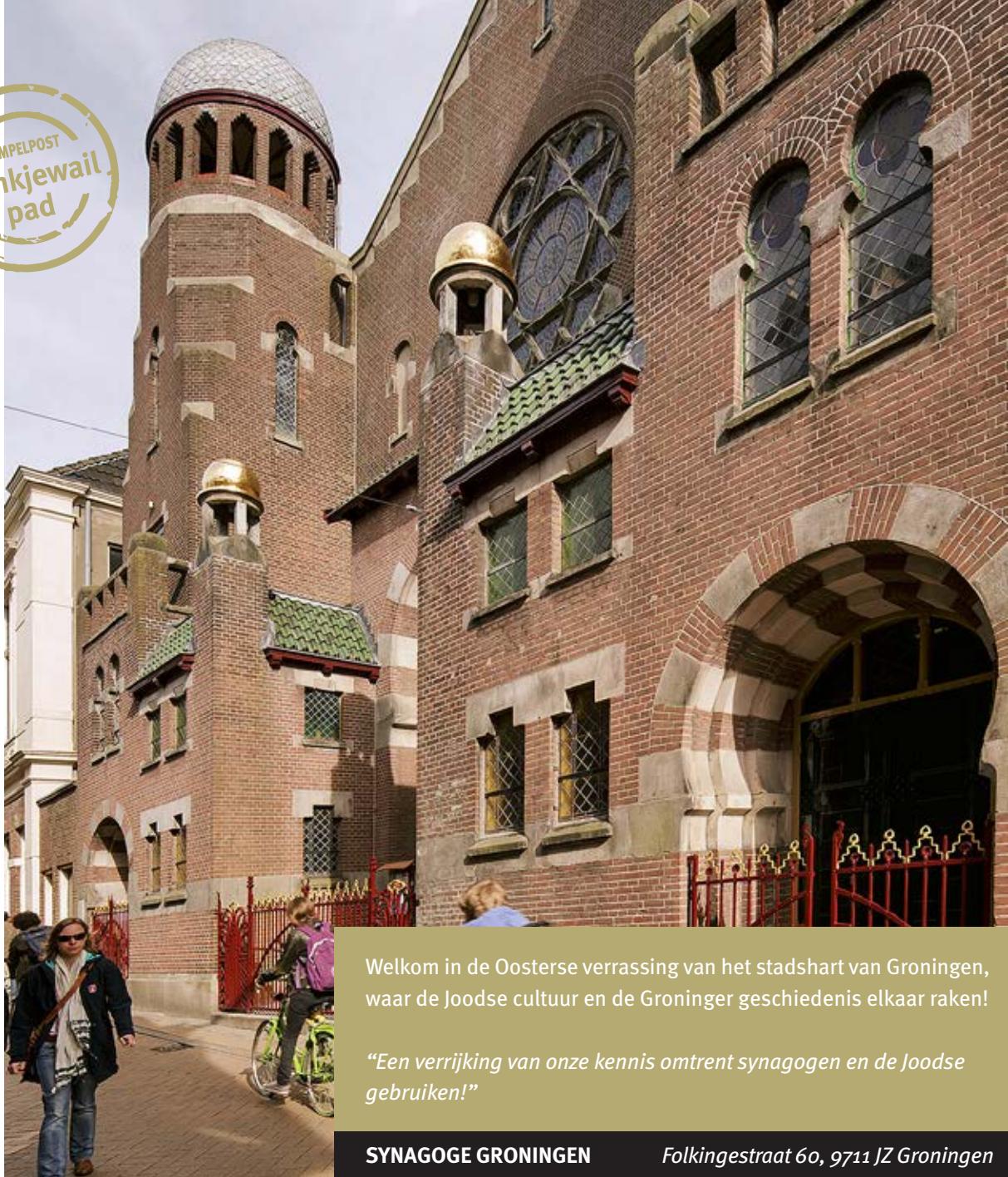
22

50
GK

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkgarnwerd.nl

10.00-18.00 uur

Welkom in de Oosterse verrassing van het stadshart van Groningen, waar de Joodse cultuur en de Groninger geschiedenis elkaar raken!

“Een verrijking van onze kennis omtrent synagogen en de Joodse gebruiken!”

SYNAGOGE GRONINGEN

Folklingestraat 60, 9711 JZ Groningen

Het hele jaar geopend
www.synagoge groningen.nl

din t/m vrij & zon van 13.00-17.00 uur
Let op: locatie vraagt een entree.

24

Henric Piccardt en Anna Elisabeth Rengers lieten deze kerk bouwen, in 1700 werd de kerk opgeleverd. Merkwaardig genoeg heeft het een zeer middeleeuwse uitstraling, hoewel het dus van na de Reformatie is. Piccardt en Rengers hebben overal hun sporen nagelaten; kom dat ontdekken bij een bezoek aan deze bijzondere kerk!

KERK HARKSTEDE

Hoofdweg 63, 9617 AB Harkstede

**5
O
G
K**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkharkstede.nl

don t/m zon 10.00-17.00 uur

Deze idyllisch gelegen kerk uit de 11e eeuw heeft een van de oudste doksalen in Noordwest-Europa en een indrukwekkend herdenkingsbord van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog.

KERK HOLWIERDE

Kerkpad 1, 9905 RL Holwierde

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkholwierde.nl

9.00-17.00 uur

50
GK

Van verre is de hele toren al te zien! Hornhuizen heeft heel veel in huis! De oude begraafplaats met de in 2010 herstellde slingeruin, het uurwerk kan bezichtigd worden, men kan een kijkje in nemen in de klokkentoren.

“Een cadeau om de kerk in te lopen en de toren te beklimmen, wat een gastvrij onthaal in Hornhuizen. En dan het geweldige uitzicht!”

KERK HORNHUIZEN

Breweelsterweg 8, 9978 TE Hornhuizen

26

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkhornhuizen.nl

7.30-19.00 uur

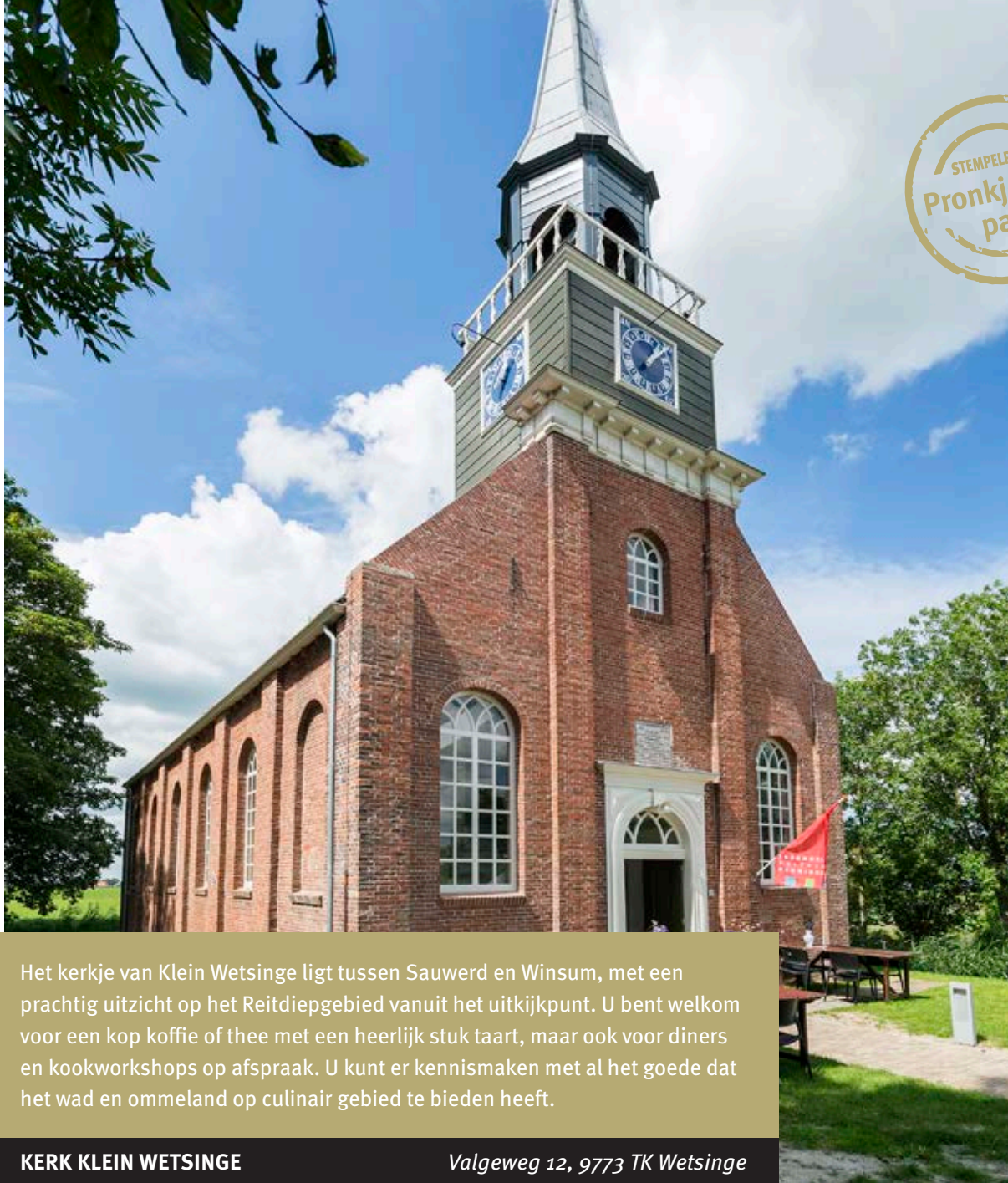

De Amshoff omvat een herbestemde kerk en pastorie. Je kunt er heerlijk eten in het restaurant. Lokale streekproducten en de mooiste ingrediënten uit de Franse en Mediterrane keuken bieden verrassende smaaksensaties. Overnachten kan in de twee fraaie appartementen. De Amshoff is bovendien trouwlocatie van het jaar 2019! Neem contact op om te reserveren: 0598 491066 en info@de-amshoff.nl

DE AMSHOFF KIEL-WINDEWEER *Pieter Venemakade 93-95, 9605 PL Kiel-Windeweer*

Open van 21 april tot 1 oktober
www.kerkkielwindeweer.nl, www.de-amshoff.nl

50
GK

Het kerkje van Klein Wetsinge ligt tussen Sauwerd en Winsum, met een prachtig uitzicht op het Reitdiepgebied vanuit het uitkijkpunt. U bent welkom voor een kop koffie of thee met een heerlijk stuk taart, maar ook voor diners en kookworkshops op afspraak. U kunt er kennismaken met al het goede dat het wad en ommeland op culinair gebied te bieden heeft.

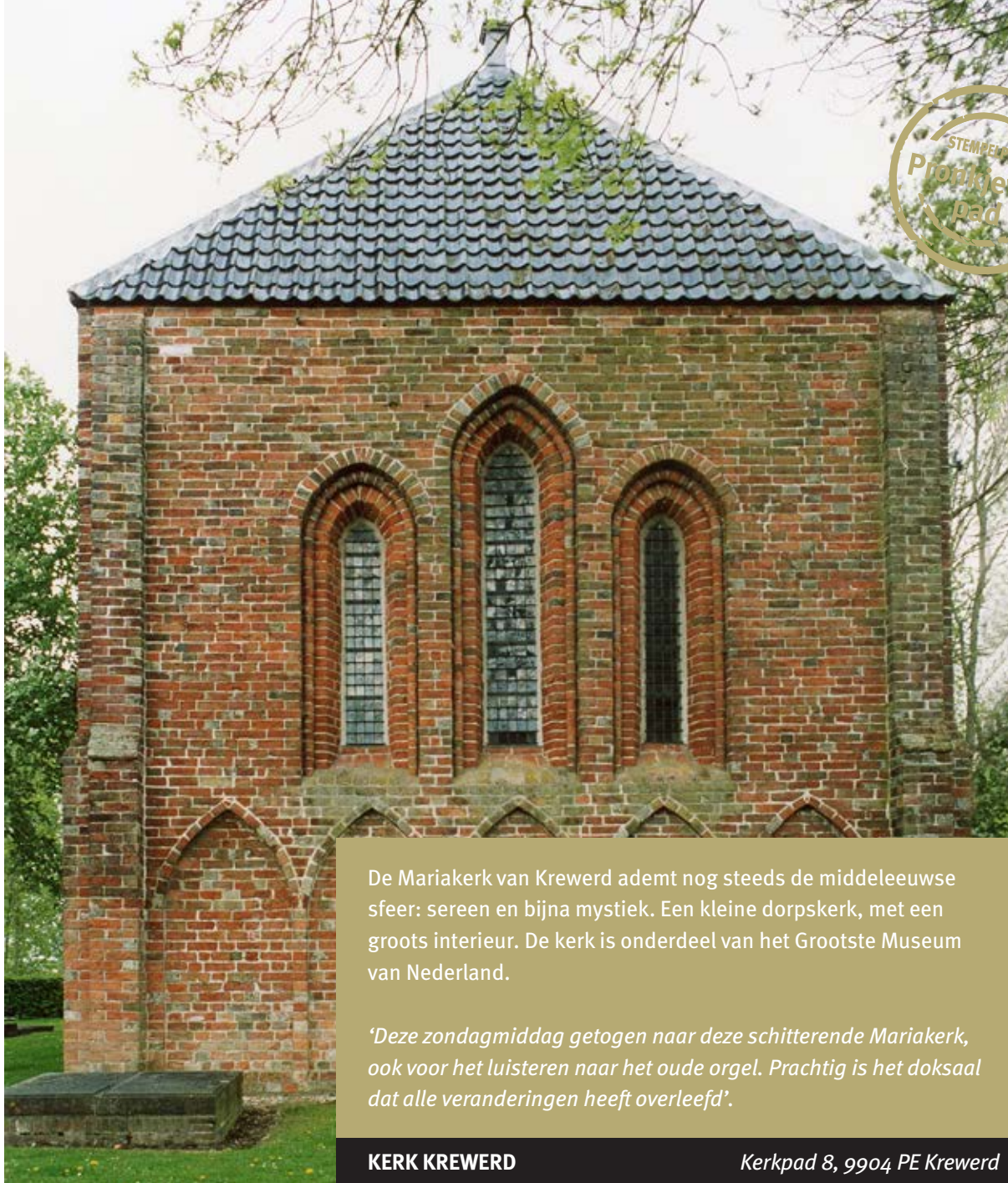
KERK KLEIN WETSINGE

Valgeweg 12, 9773 TK Wetsinge

**5
O
G
K**

Dagelijks open
www.kerkkleinwetsinge.nl, www.blgroningen.nl/de-kerk-van-klein-wetsinge

11.00-17.00 uur

29

De Mariakerk van Krewerd ademt nog steeds de middeleeuwse sfeer: sereen en bijna mystiek. Een kleine dorpskerk, met een groots interieur. De kerk is onderdeel van het Grootste Museum van Nederland.

‘Deze zondagmiddag getogen naar deze schitterende Mariakerk, ook voor het luisteren naar het oude orgel. Prachtig is het doksaal dat alle veranderingen heeft overleefd’.

KERK KREWERD

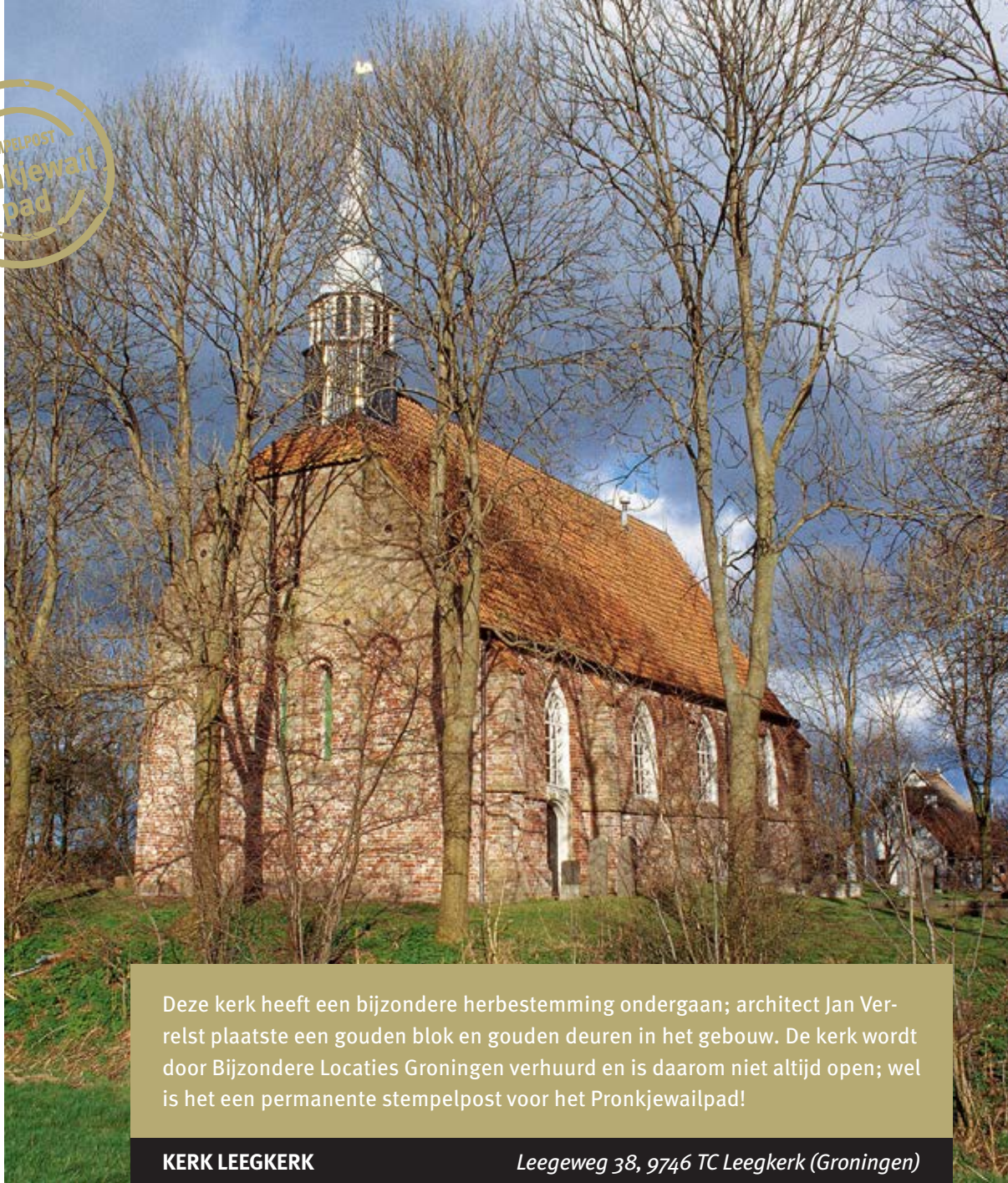
Kerkpad 8, 9904 PE Krewerd

Het hele jaar geopend

10.00-17.00 uur

www.kerkkrewerd.nl, www.mariakerkkrewerd.nl

**50
GK**

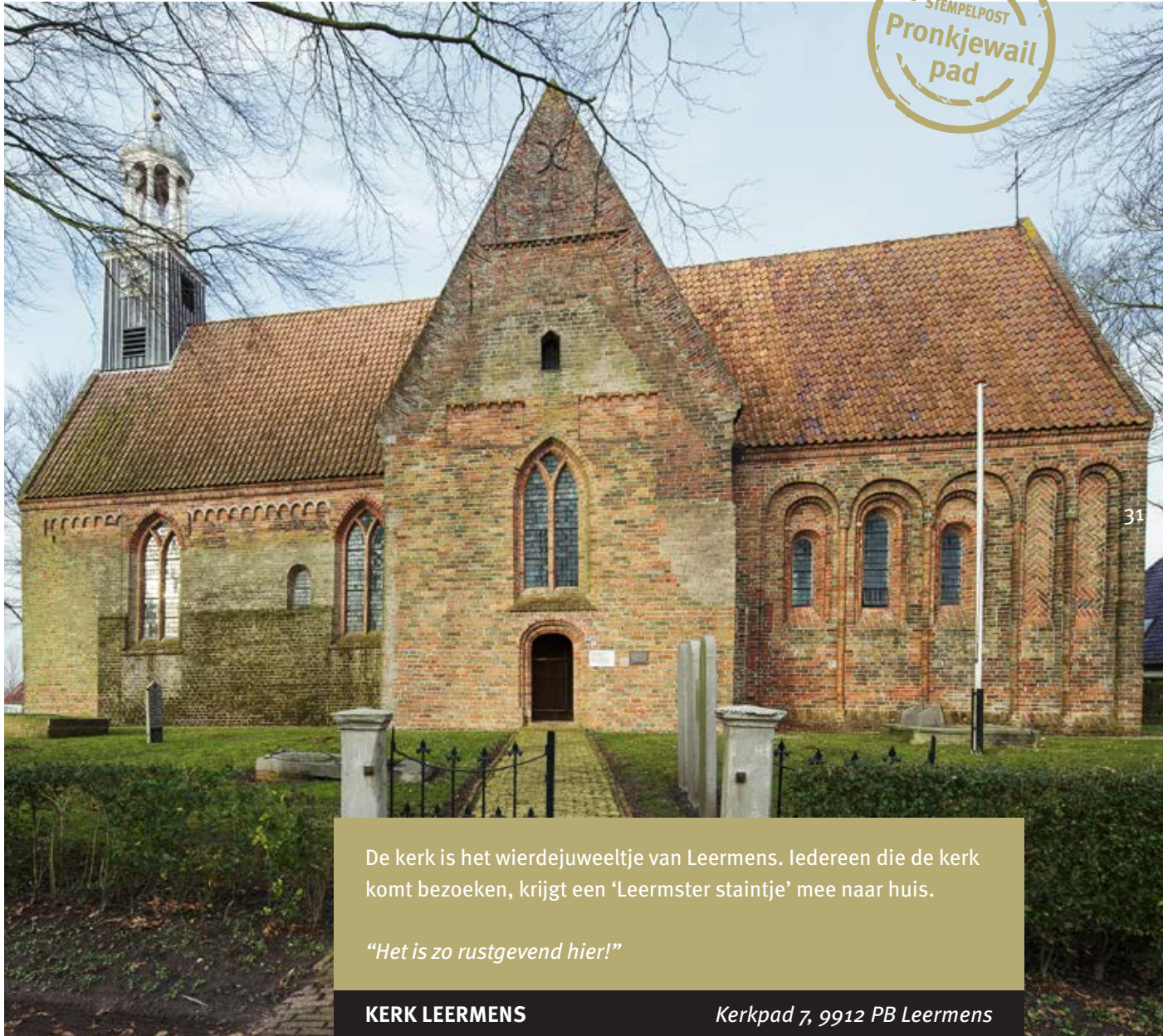
Deze kerk heeft een bijzondere herbestemming ondergaan; architect Jan Verrelst plaatste een gouden blok en gouden deuren in het gebouw. De kerk wordt door Bijzondere Locaties Groningen verhuurd en is daarom niet altijd open; wel is het een permanente stempelpost voor het Pronkjewailpad!

KERK LEEGKERK

Leegeweg 38, 9746 TC Leegkerk (Groningen)

**5
O
G
K**

Open (stempelpost) van 4 april tot 28 oktober don t/m zon 10.00-17.00 uur
www.kerkleegkerk.nl, www.blgroningen.nl/de-kerk-van-leegkerk

De kerk is het wierdejuweeltje van Leermens. Iedereen die de kerk komt bezoeken, krijgt een 'Leermster staintje' mee naar huis.

"Het is zo rustgevend hier!"

KERK LEERMENS

Kerkpad 7, 9912 PB Leermens

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkleermens.nl

van 8.00-18.00 uur

**50
GK**

Bij de restauratie van de 13e eeuwse kerk van Lettelbert kwam de bijzondere blauwgroene kleurstelling van de balkenzoldering tevoorschijn. Sinds 1 januari heeft Atelier Elisabeth zich in de kerk gevestigd; in de kerk worden prachtige iconen geschilderd.

In verband met gebruik van de kerk door Atelier Elisabeth is de kerk in elk geval op dinsdagen en woensdagen van 10.00-16.00 uur open en mogelijk vaker.

KERK LETTELBERT

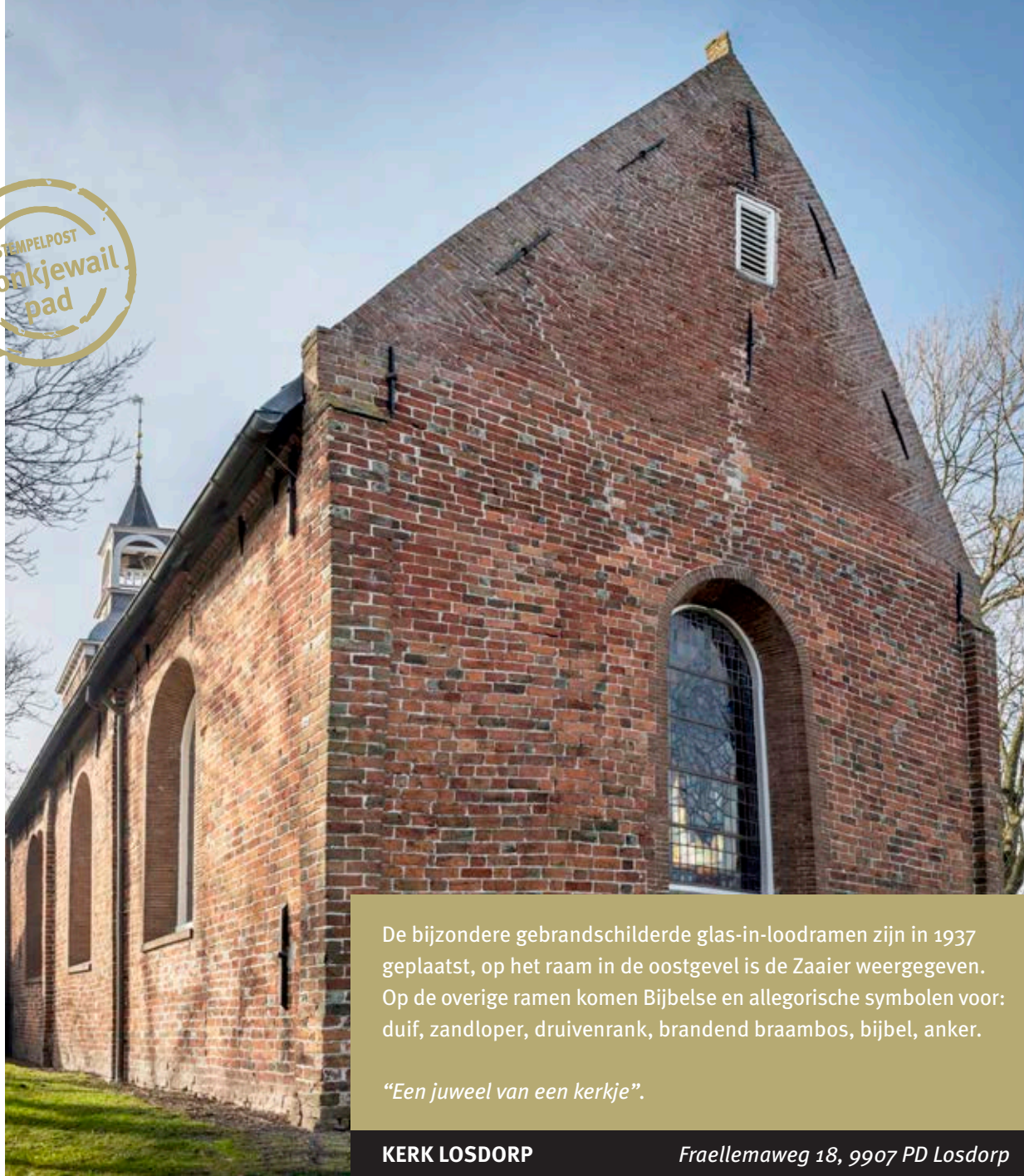
Hoofdstraat 162, 9827 PC Lettelbert

**5 O
G K**

Open van 4 april tot 28 oktober

www.kerklettelbert.nl, www.facebook.com/IconenatelierElisabeth

De bijzondere gebrandschilderde glas-in-loodramen zijn in 1937 geplaatst, op het raam in de oostgevel is de Zaaier weergegeven. Op de overige ramen komen Bijbelse en allegorische symbolen voor: duif, zandloper, druivenrank, brandend braambos, bijbel, anker.

“Een juweel van een kerkje”.

KERK LOSDORP

Fraellemaweg 18, 9907 PD Losdorp

Het hele jaar geopend
www.kerklosdorp.nl

9.00-17.00 uur

50
GK

Dit kerkje, hooggelegen op de restanten van de wierde, is een van de weinige overblijfselen van het dorp na de belegering van Delfzijl in de Franse tijd. Het is een van de oudste bakstenen kerken in de provincie, gebouwd in de 12e eeuw en icoon van de Stichting Oude Groninger Kerken.

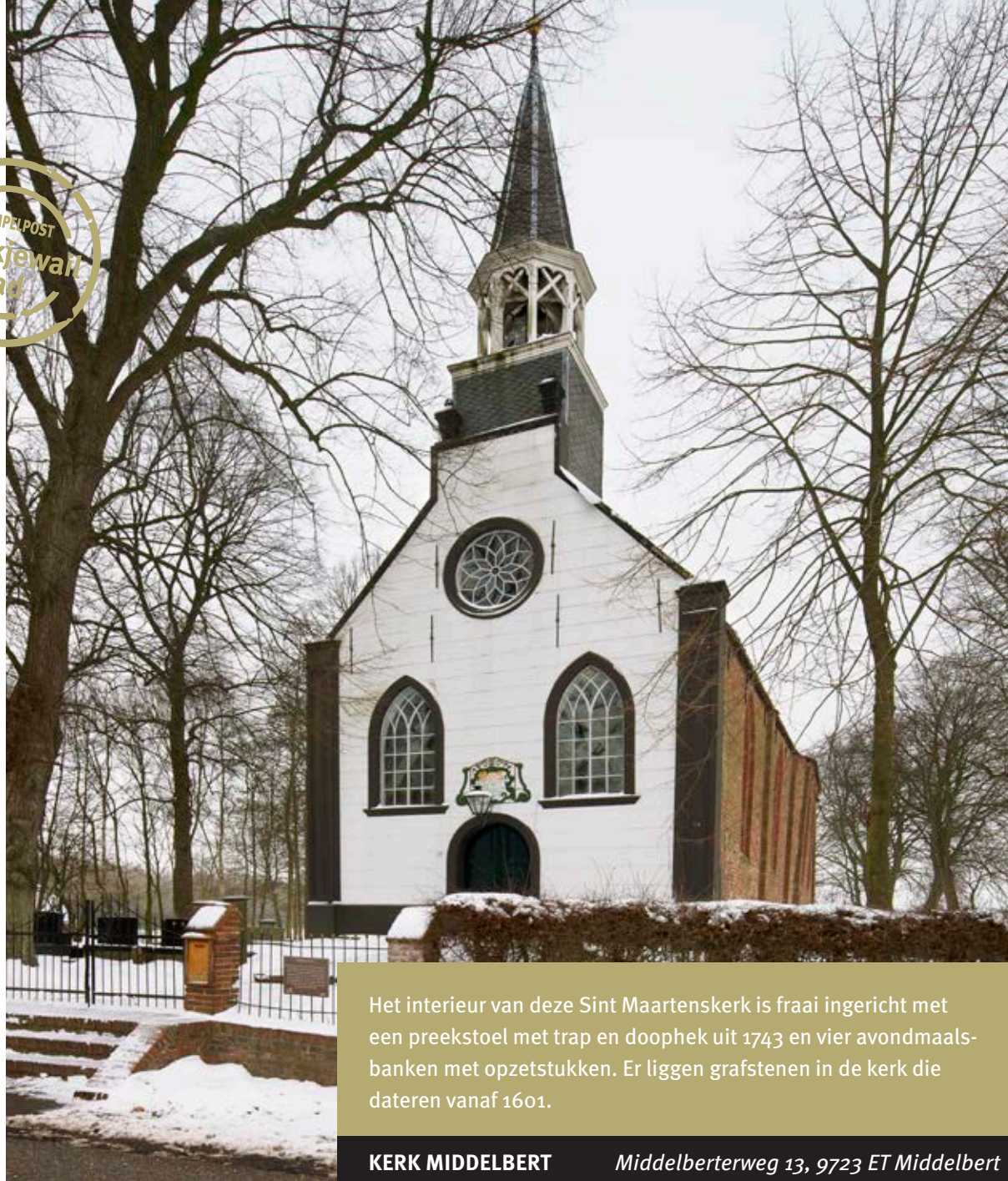
“Ons het baje geniet” (van een bezoeker uit Zuid-Afrika)

KERK MARSUM

Marsumerweg 12, 9901 TP Appingedam

**50
GK**

Het hele jaar door dag en nacht geopend.
www.kerkmarsum.nl

Het interieur van deze Sint Maartenskerk is fraai ingericht met een preekstoel met trap en doophek uit 1743 en vier avondmaalsbanken met opzetstukken. Er liggen grafstenen in de kerk die dateren vanaf 1601.

KERK MIDDELBERT

Middelberterweg 13, 9723 ET Middelbert

Open van 4 april tot 28 oktober don t/m zon van 9.00-17.00 uur
www.kerkmiddelbert.nl

Deze 15e eeuwse bakstenen kruiskerk is een van de mooiste voorbeelden van laatgotische kerkbouw in de provincie Groningen. Het interieur is gedecoreerd met 16e eeuwse muur- en gewelfschilderingen van de heilsgeschiedenis. Deze kerk behoort tot het Grootste Museum van Nederland.

KERK MIDDELSTUM

Concordiaplein 1, 9991 BB Middelstum

36

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober

10.00-17.00 uur

www.kerkmiddelstum.nl, www.carillonmiddelstum.nl

Het interieur en de inventaris van de kerk zijn gemaakt in opdracht van de bewoners van de nabijgelegen borg Nienoord. Het pronkstuk is de marmere graftombe, ontworpen door Rombout Verhulst voor Anna van Ewsum. Deze kerk behoort tot het Grootste Museum van Nederland.

“Een juweel van binnen; het grafmonument van Rombout Verhulst is een topper. Met recht een adelskerk!”

KERK MIDWOLDE

Hoofdstraat 134, 9355 TD Midwolde

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkmidwolde.nl

11.00-17.00 uur

Het dorp Niehove heeft de historische structuur, met in het midden de cirkelvormige wierde met de kerk, prachtig kunnen behouden. In deze kerk in het hart van het dorp is Bezoekerscentrum wierden-dorp Niehove gevestigd.

“Prachtig beeld van de geschiedenis van Niehove en Humsterland”

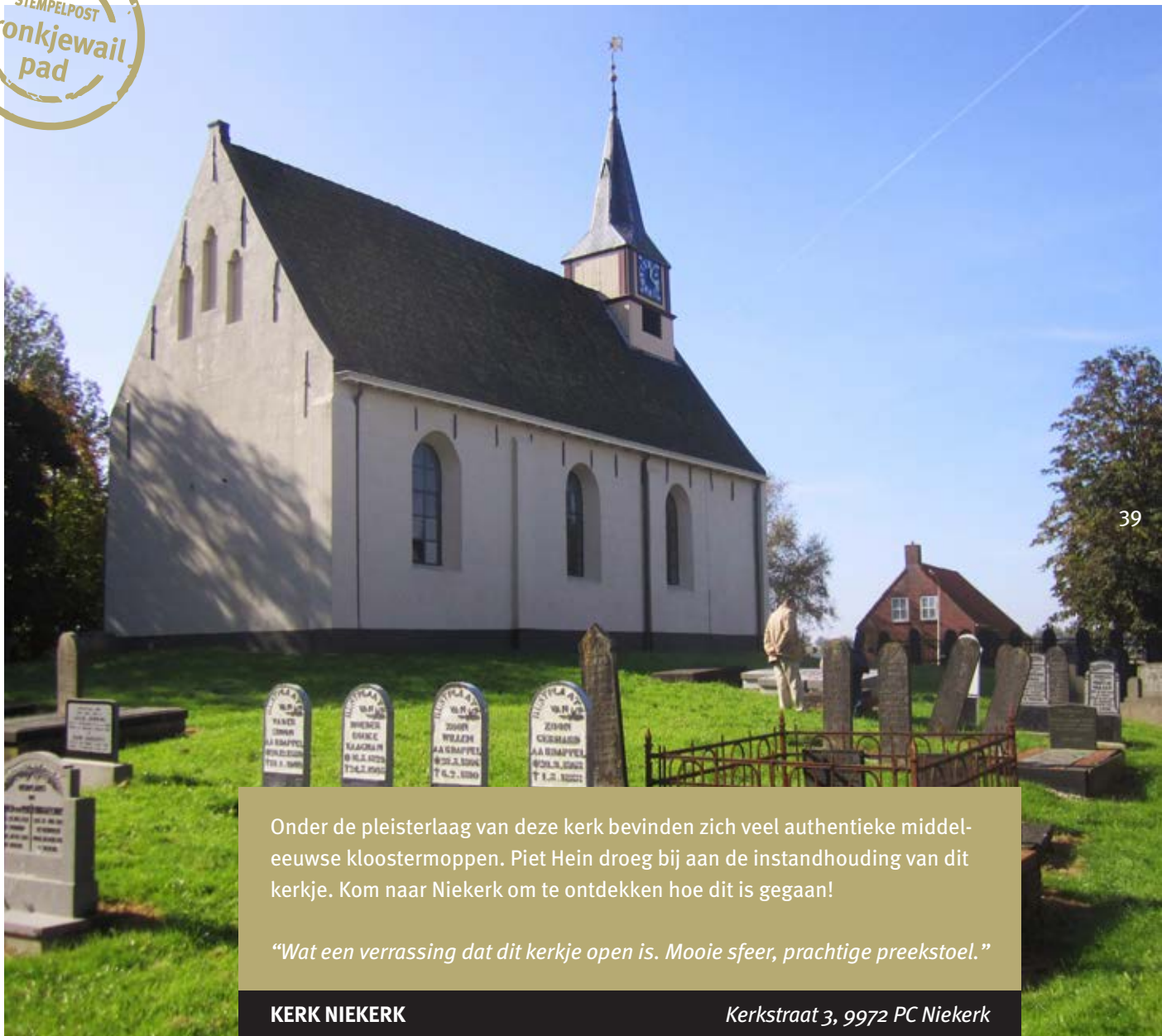
KERK NIEHOVE

Kerkstraat 1, 9884 PC Niehove

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkniehove.nl

9.00-18.00 uur

Onder de pleisterlaag van deze kerk bevinden zich veel authentieke middeleeuwse kloostermoppen. Piet Hein droeg bij aan de instandhouding van dit kerkje. Kom naar Niekkerk om te ontdekken hoe dit is gegaan!

“Wat een verrassing dat dit kerkje open is. Mooie sfeer, prachtige preekstoel.”

KERK NIEKERK

Kerkstraat 3, 9972 PC Niekkerk

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkniekerk.nl

9.00-18.00 uur

50
GK

40

Kom naar de kerk van Noordbroek! Bekijk de mooie fresco's en ervaar de ruimte, hoogte en stilte. Luister naar het orgel of naar de verhalen van de rondleiders.

"Dit is één van de allermooiste kerken van Groningen. We hebben er een mooie rondleiding gehad!"

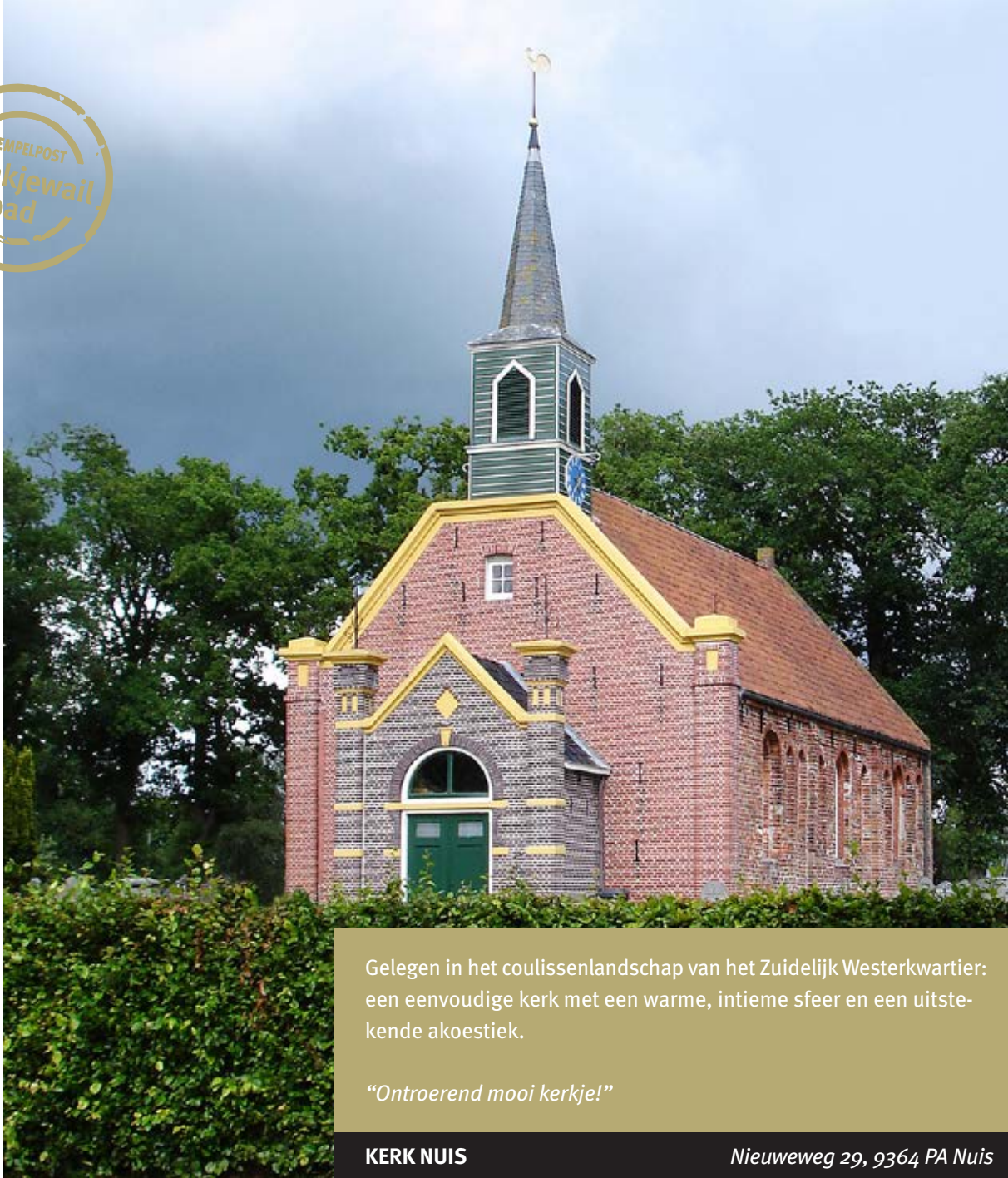
KERK NOORDBROEK

Noordersingel 1, 9635 TG Noordbroek

**5
O
G
K**

Open van 4 april tot 28 oktober don t/m zon van 13.00-17.00 uur
www.kerk-noordbroek.nl, www.kerknoordbroek.nl

Gelegen in het coulissenlandschap van het Zuidelijk Westerkwartier: een eenvoudige kerk met een warme, intieme sfeer en een uitstekende akoestiek.

“Ontroerend mooi kerkje!”

KERK NUIS

Nieuweweg 29, 9364 PA Nuis

Open van 15 mei-27 juni & 29 juli-7 okt

10.00-17.00 uur

‘Kunst in Kerkenpad’ 28 juni-28 juli vrij, zat, zon

13.30-17.00 uur

www.kerknuis.nl

**50
GK**

Stoere middeleeuwse kerk in Oldehove: een eeuwenoude plek van religieuze bezinning, muziek en cultuur in het centrum van Middag Humsterland.

“Wij zijn geweldig ontvangen in deze prachtige kerk. Heel mooi dat dit behouden blijft!”

KERK OLDEHOVE

Kerkpad 2, 9883 PK Oldehove

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkoldehove.nl

9.00-17.00 uur

43

De kerk is in 1932 ontworpen door Albert Wiersema in de Groninger Amsterdamse School-stijl. Een mooi voorbeeld van een gesamt-kunstwerk uit de dertiger jaren, met alle elementen van de Amsterdamse School.

“Wat een mooie lichte kerk is dit! Het glas-in-lood straalt je tegemoet. Je verwacht het niet als je voor de kerk staat. Het fraaie interieur is goed bewaard gebleven.”

KERK ONDERDENDAM

Bedumerweg 34, 9959 PG Onderdendam

Open van 4 april tot 28 oktober

www.kerkonderdendam.nl, www.dekerkonderdendam.nl

10.00-17.00 uur

50
GK

Stil staat in alle bescheidenheid iets mooi te wachten voor elk die het maar wil zien. De kerk van Oosternieland is een prachtig onderhouden sfeervol kerkje met verrassende kleuren en een bescheiden interieur.

“De stilte omarmde mij, als je begint te zingen is de klank is ook adembenemend.”

KERK OOSTERNIELAND Oosternielandsterweg 12, 9985 SC Oosternieland

Open van 1 april tot 1 november
www.kerkoosternieland.nl

7.00-19.00 uur

Deze aan Maria gewijde kerk biedt een plek om op adem te komen: gastvrijheid, stilte, bezinning, schoonheid. Op het kerkterrein ten westen van de kerk bevindt zich een bijzonder buitenlabrynth.

“Uit de harde wind, in de stilte van het kerkje, zo fijn.... Gekeken, gezeten, thee gedronken, kaarsje opgestoken. Laat het behouden blijven.”

KERK OOSTERWIJTERD Dorpsstraat 29, 9911 PB Oosterwijterd

Het hele jaar geopend
www.kerkoosterwijterd.nl,
www.mariakerkoosterwijterd.nl

apr t/m okt van 9.00-18.00 uur
nov t/m mrt van 10.00-18.00 uur

50
GK

Het kerkje ligt idyllisch op de wierde van Oostum in het prachtige Middag-Humsterland. De kerk stamt grotendeels uit de 13e eeuw. Binnen zijn fragmenten van een wandschildering bewaard gebleven.

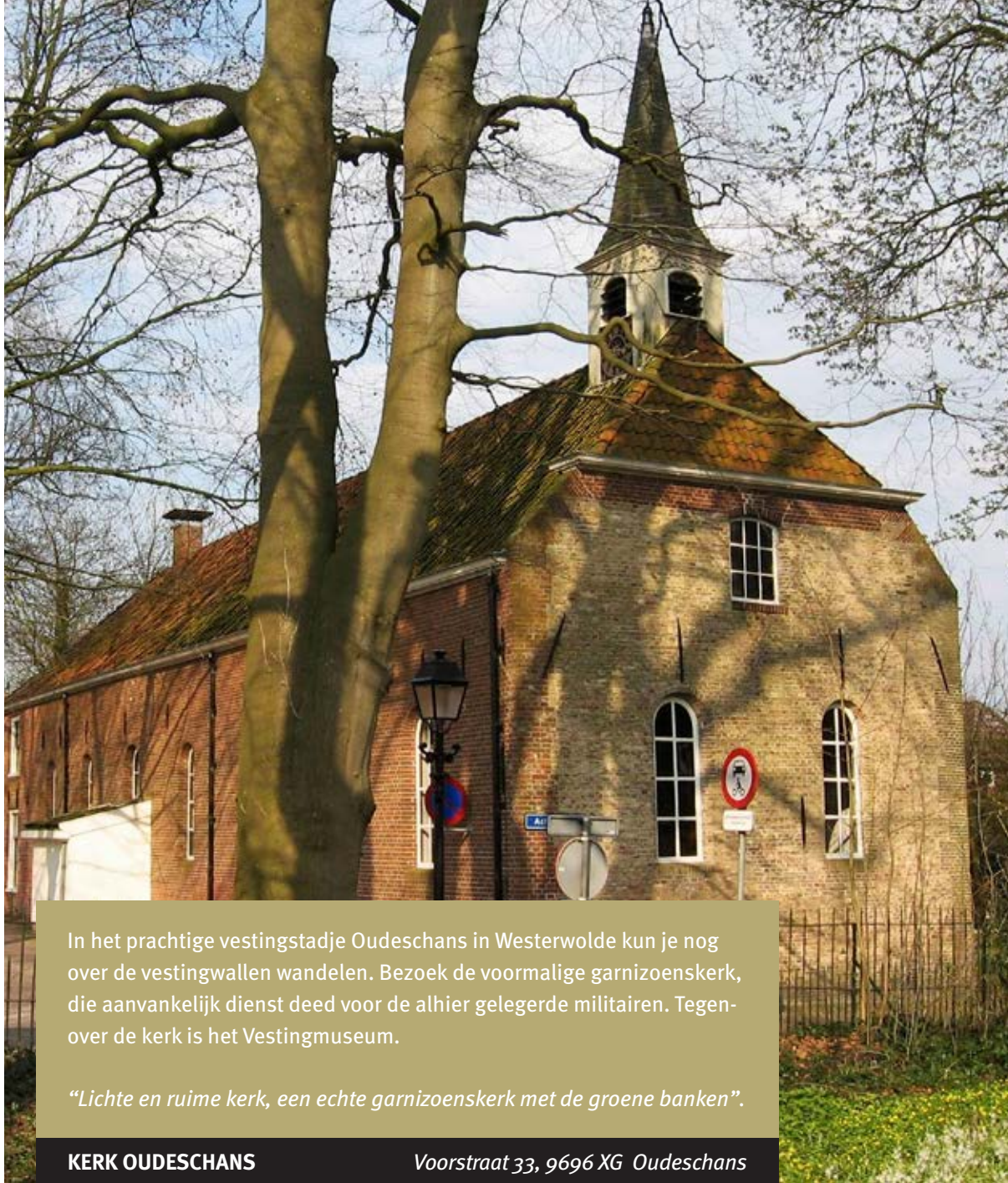
KERK OOSTUM

Oostumerweg 15, 9893 TB Oostum

5
O
G
K

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkoostum.nl

9.00-17.00 uur

In het prachtige vestingstadje Oudeschans in Westerwolde kun je nog over de vestingwallen wandelen. Bezoek de voormalige garnizoenskerk, die aanvankelijk dienst deed voor de alhier gelegerde militairen. Tegenover de kerk is het Vestingmuseum.

“Lichte en ruime kerk, een echte garnizoenskerk met de groene banken”.

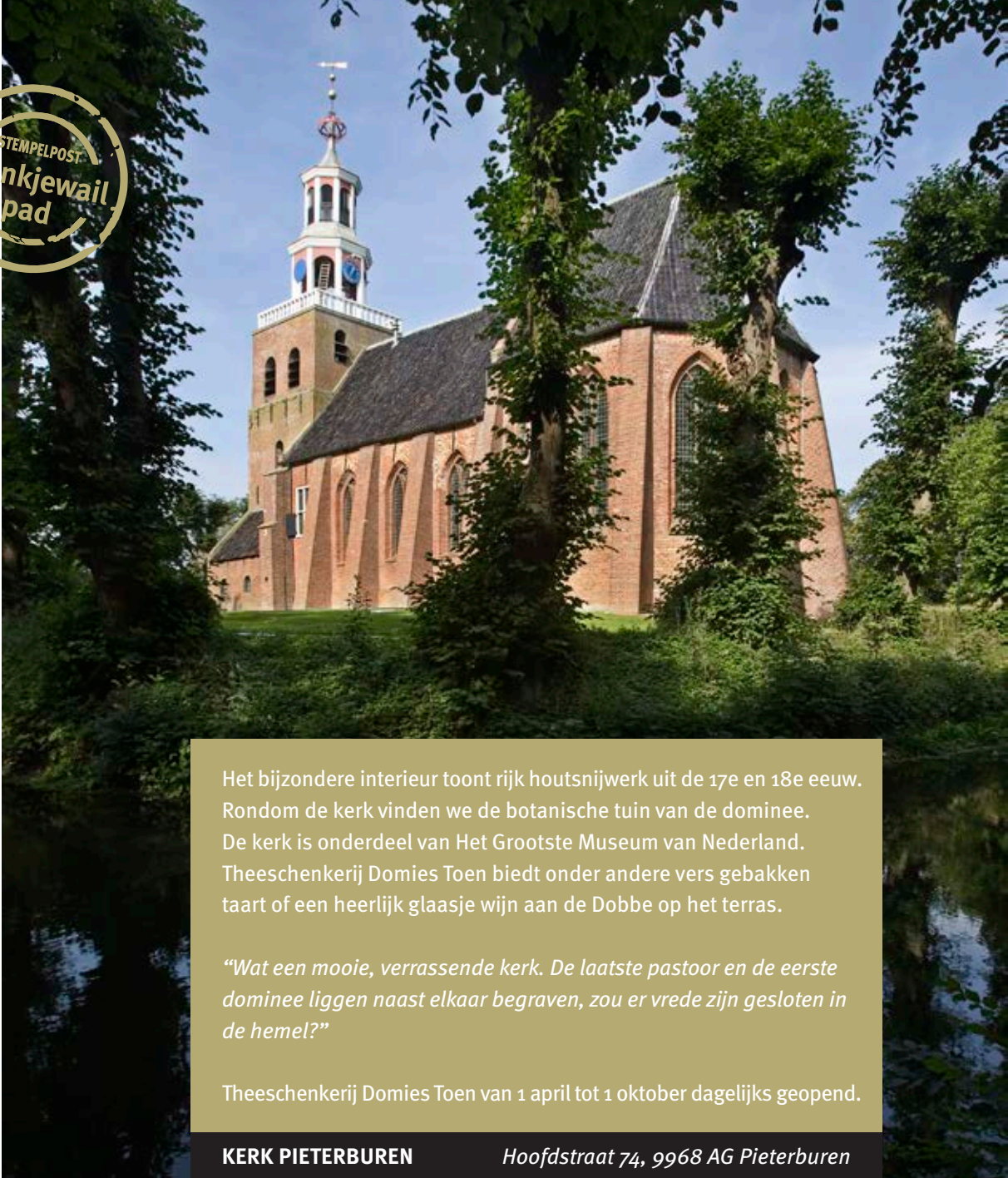
KERK OUDESCHANS

Voorstraat 33, 9696 XG Oudeschans

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkoudeschans.nl

maa t/m vrij van 9.00-17.00 uur
zat t/m zon van 11.00-17.00 uur

50
GK

Het bijzondere interieur toont rijk houtsnijwerk uit de 17e en 18e eeuw. Rondom de kerk vinden we de botanische tuin van de dominee. De kerk is onderdeel van Het Grootste Museum van Nederland. Theeschenkerij Domies Toen biedt onder andere vers gebakken taart of een heerlijk glaasje wijn aan de Dobbe op het terras.

“Wat een mooie, verrassende kerk. De laatste pastoor en de eerste dominee liggen naast elkaar begraven, zou er vrede zijn gesloten in de hemel?”

Theeschenkerij Domies Toen van 1 april tot 1 oktober dagelijks geopend.

KERK PIETERBUREN

Hoofdstraat 74, 9968 AG Pieterburen

**5
O
G
K**

Open van 4 april tot 28 oktober

10.00-17.00 uur

www.kerk-pieterburen.nl, www.domiestoen.nl/theeschenkerij,

www.kerkpieterburen.nl, www.ophoogtegedacht.nl

Het houtsnijwerk in de herenbank verbeeldt 'Het Laatste Avondmaal' en is in 1996 vervaardigd door schrijnwerker Tico Top uit het Groninger Kruisweg. De bank functioneert als replica van de originele versie van Anthonie Wallis, die tijdens restauratie is ontvreemdt.

"Hier kun je genieten van het fraaie uitzicht vanaf de toren en van het weidse uitzicht zo kenmerkend voor het Hogeland."

KERK SAAXUMHUIZEN

Nienhuisweg 1, 9957 NG Saaxumhuizen

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerksaaxumhuizen.nl

10.00-18.00 uur

50

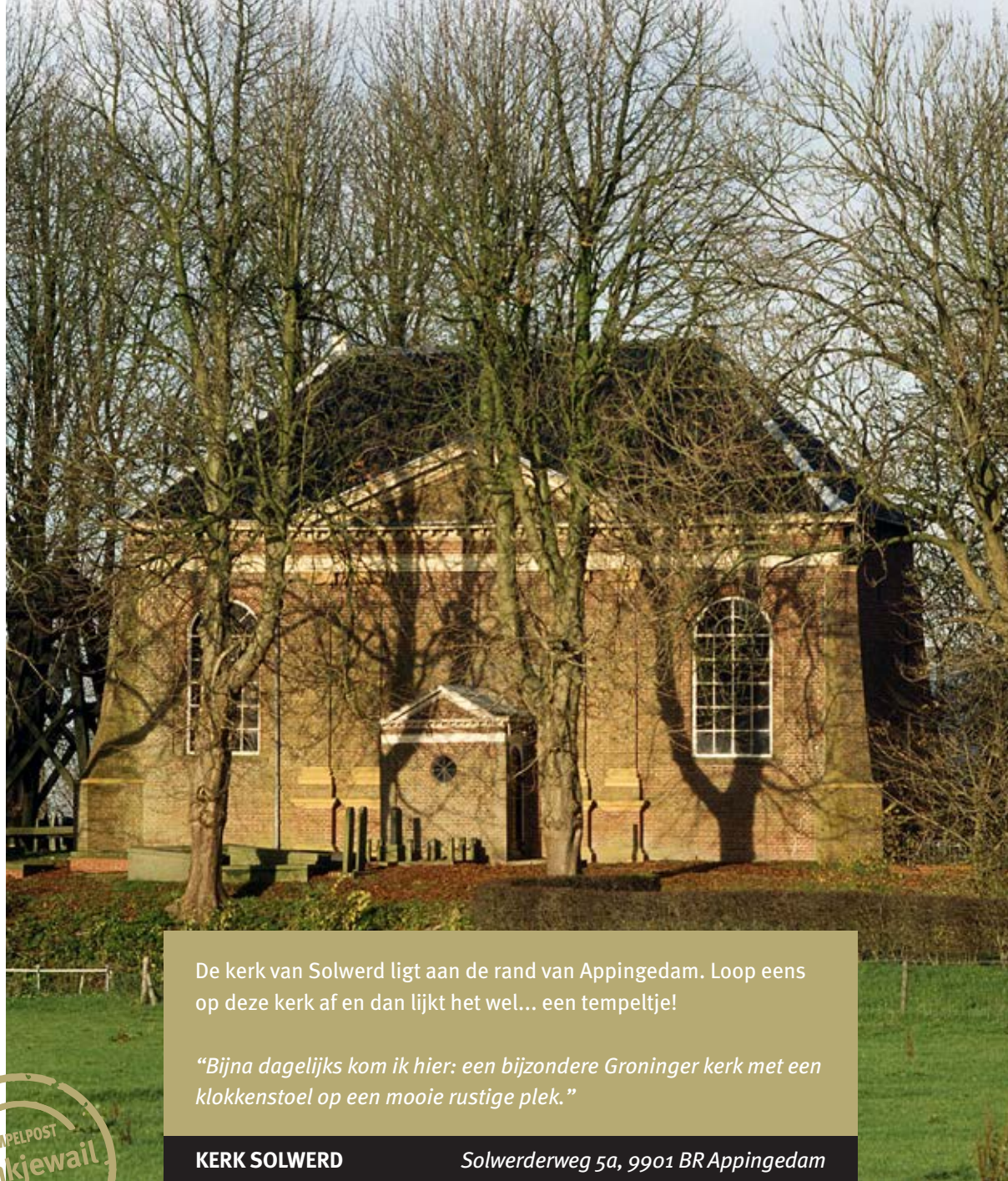
Kom naar de kerk van om de bijbellezende vrouw boven de ingang te ontdekken en de intieme inrichting en de vrijwel in het midden geplaatste preekstoel te bekijken. Ook de plaatsing van de banken is bijzonder.

KERK SCHEEMDA

Torenstraat 2, 9679 BP Scheemda

**50
GK**

Open van 1 mei tot 31 augustus   din t/m zon 9.00-18.00 uur
Elke laatste zondag van de maand geopend van 13.00-18.00 uur
www.kerkscheemda.nl

De kerk van Solwerd ligt aan de rand van Appingedam. Loop eens op deze kerk af en dan lijkt het wel... een tempeltje!

“Bijna dagelijks kom ik hier: een bijzondere Groninger kerk met een klokkenstoel op een mooie rustige plek.”

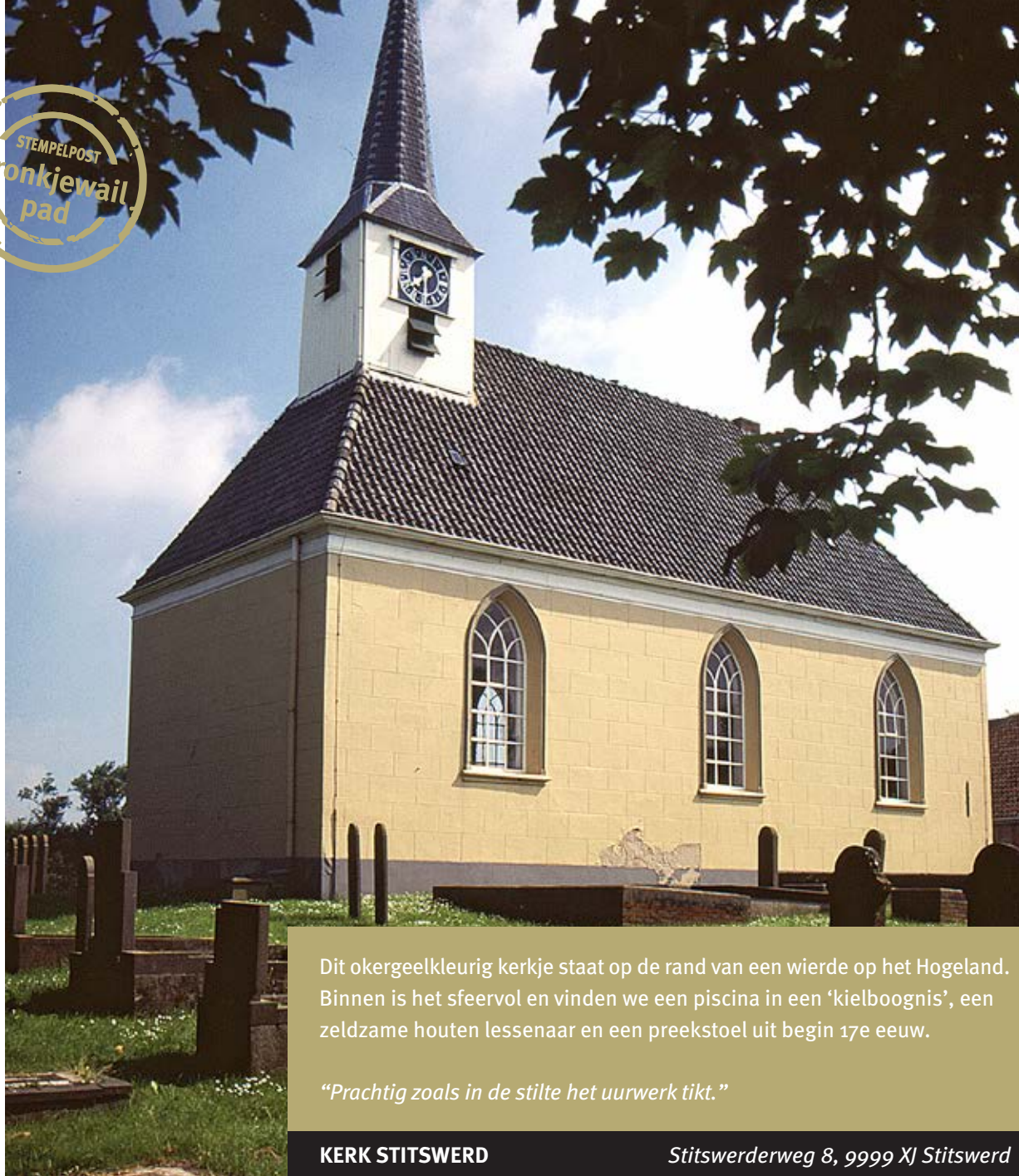
KERK SOLWERD

Solwerderweg 5a, 9901 BR Appingedam

Open van 4 april tot 28 oktober don t/m zon van 10.00-17.00 uur
www.kerksolwerd.nl

**50
GK**

52

Dit okergeelkleurig kerkje staat op de rand van een wierde op het Hogeland. Binnen is het sfeervol en vinden we een piscina in een 'kielboognis', een zeldzame houten lessenaar en een preekstoel uit begin 17e eeuw.

"Prachtig zoals in de stilte het uurwerk tikt."

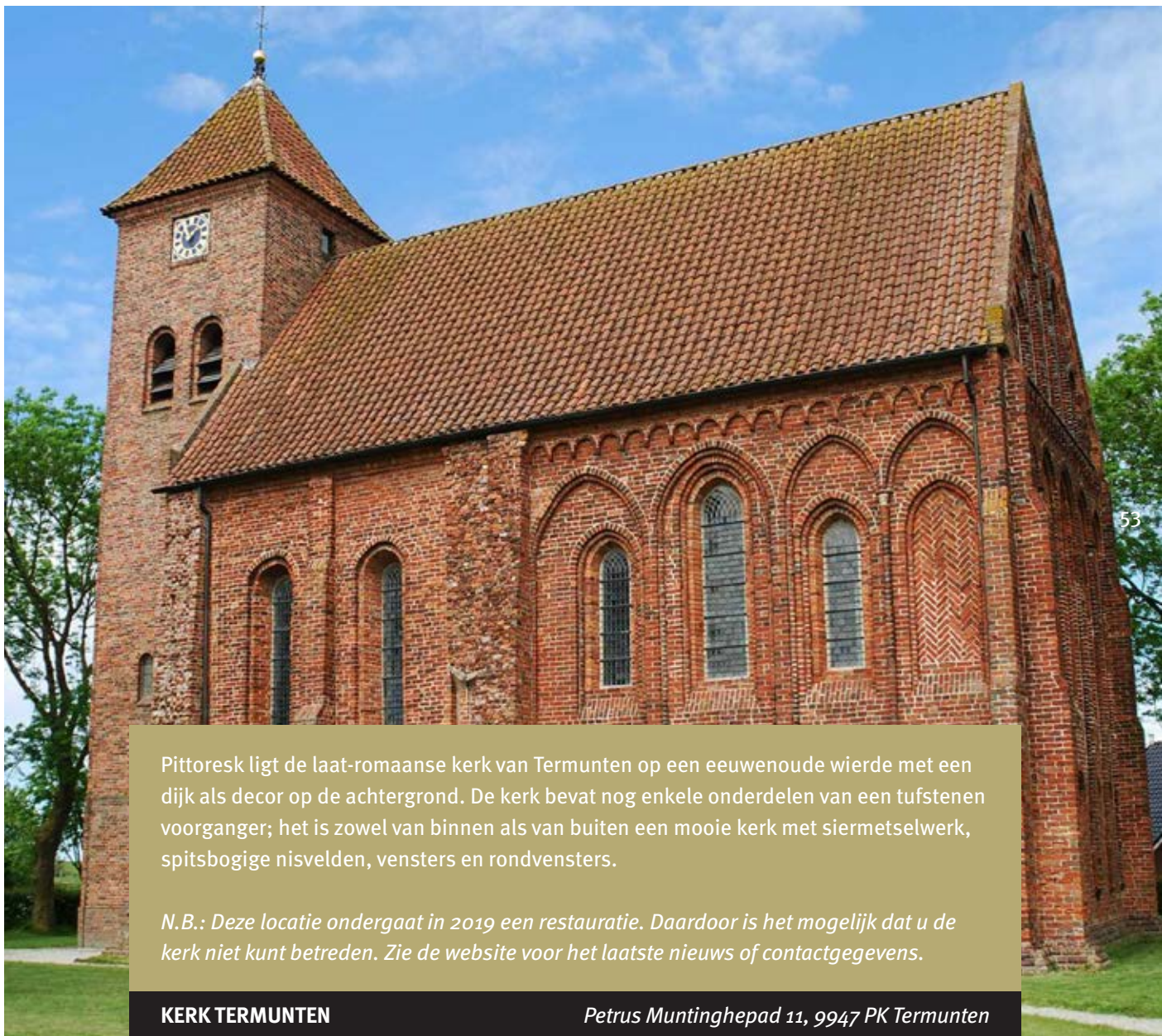
KERK STITSWERD

Stitswerderweg 8, 9999 XJ Stitswerd

**5
O
G
K**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkstitswerd.nl

9.00-17.00 uur

53

Pittoresk ligt de laat-romaanse kerk van Termunten op een eeuwenoude wierde met een dijk als decor op de achtergrond. De kerk bevat nog enkele onderdelen van een tufstenen voorganger; het is zowel van binnen als van buiten een mooie kerk met siermetselwerk, spitsbogige nisvelden, vensters en rondvensters.

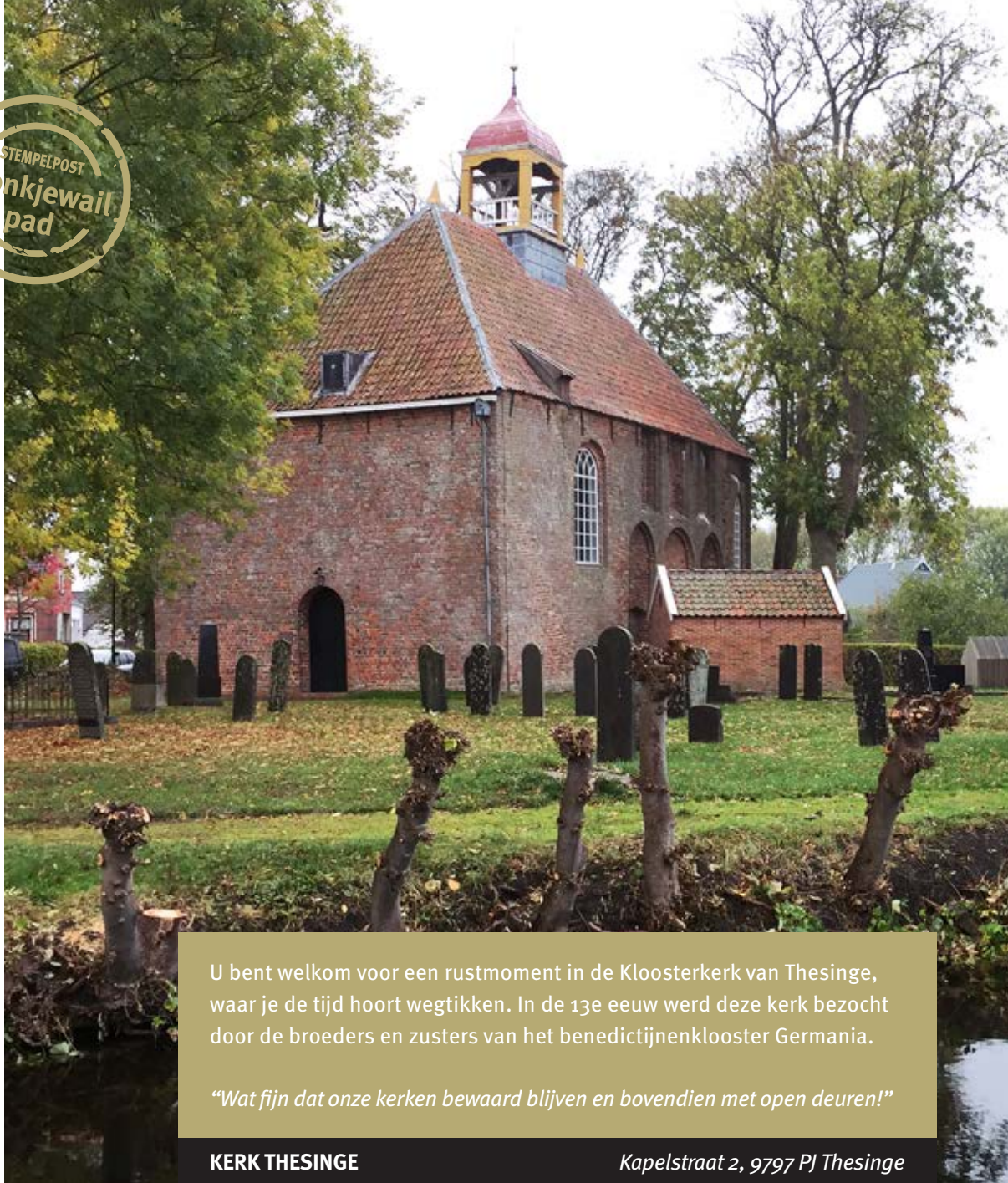
N.B.: Deze locatie ondergaat in 2019 een restauratie. Daardoor is het mogelijk dat u de kerk niet kunt betreden. Zie de website voor het laatste nieuws of contactgegevens.

KERK TERMUNTEN

Petrus Muntinghepad 11, 9947 PK Termunten

www.kerk-termunten.nl, www.kerktermunten.nl

50
GK

U bent welkom voor een rustmoment in de Kloosterkerk van Thesinge, waar je de tijd hoort wegtikken. In de 13e eeuw werd deze kerk bezocht door de broeders en zusters van het benedictijnenklooster Germania.

“Wat fijn dat onze kerken bewaard blijven en bovendien met open deuren!”

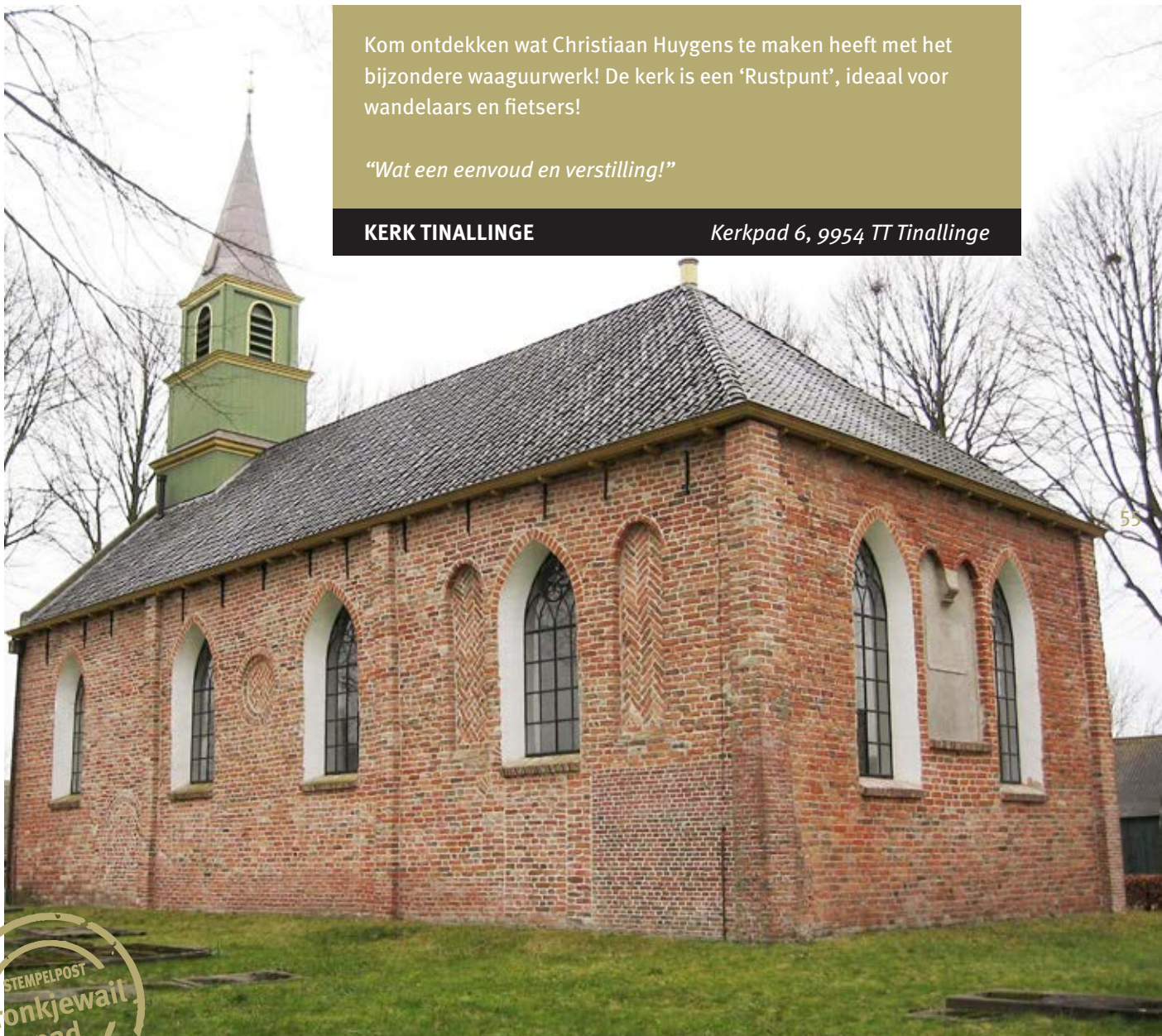
KERK THESINGE

Kapelstraat 2, 9797 PJ Thesinge

**5
O
G
K**

Open van 6 mei tot 28 oktober
www.kerkthesinge.nl

9.00-18.00 uur

Kom ontdekken wat Christiaan Huygens te maken heeft met het bijzondere waaguurwerk! De kerk is een 'Rustpunt', ideaal voor wandelaars en fietsers!

"Wat een eenvoud en verstillig!"

KERK TINALLINGE

Kerkpad 6, 9954 TT Tinallinge

55

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerktinallinge.nl

10.00-17.00 uur

50
GK

Het kerkhof van Toornwerd heeft een prachtige, markante toren uit 1894. Vanaf de start van het Pronkjewailpad in 2018 is hier al een stempel te halen voor wandelaars. Een bezoekje waard!

TOREN TOORNWERD

Toornwerderweg 3, 9994 PB Toornwerd

**50
GK**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.torentoornwerd.nl

10.00-17.00 uur

De 13e eeuwse toren herbergt een volumineuze witte trap. Botsingen tussen de originele elementen en de moderne trap maken het beklimmen tot een uitdaging en een onvergetelijke ervaring. Deze 'belevenistrap' won een Dutch Design Award in 2013.

TOREN UITWIERDE

Bakkerspad 5, 9931 TG Delfzijl

Dagelijks open.
www.kerkuitwierde.nl

50
GK

Hier begon ooit De Afscheiding van 1834, waaruit naast de Hervormde kerk de Gereformeerde kerk ontstond, onder leiding van Dominee Hendrik de Cock. Hij stond in Ulrum op de kansel. Ook te zien: een fraaie herenbank, een orgel afkomstig van de adellijke familie Asinga, 18e eeuwse offerblokken en een vrijstaande consistorie in de vorm van een kerkje.

KERK ULRUM

H. De Cockstraat 5, 9971 AZ Ulrum

Neogotiek op het eerste gezicht. Dit komt vooral door de fors uitgevallen toren, de blokvormige bepleistering en de afwerking van de spitsboogramen. De oorsprong van dit zaalkerkje ligt in de middeleeuwen.

“Prachtig deze kerk. Heerlijk die serene rust.”

KERK USQUERT

Kerkstraat 9, 9988 SN Usquert

59

**50
GK**

Open van 1 april tot 31 oktober
www.kerkusquert.nl

9.00-17.00 uur

Wie goed kijkt, ziet op sommige plaatsen nog sporen van de oorspronkelijke 12e eeuwse kerk op het kerkhof. Dankzij de Bankgiro Loterij kon de kerk in 2007 gerestaureerd worden. Op het kerkterrein is een prachtig kunstwerk van de Chinese kunstenaar Huang Yong Ping (Xiamen, 1954) te bewonderen.

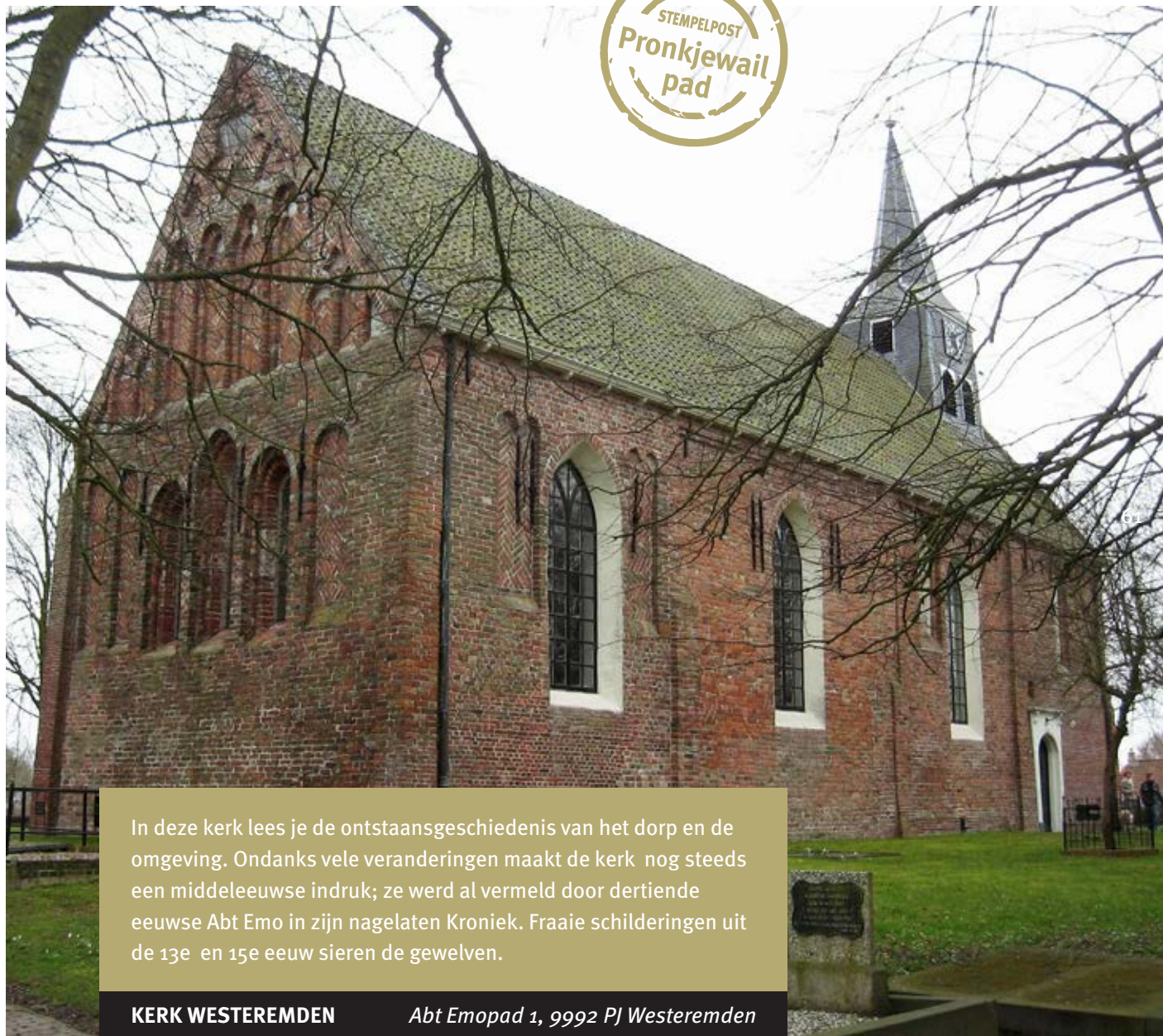
KERK VIERHUIZEN

Hoofdstraat 26, 9975 VS Vierhuizen

**5
O
G
K**

Het hele jaar geopend
www.kerk-vierhuizen.nl
www.kerkvierhuizen.nl

zomer van 9.00 uur tot zonsondergang
 winter van 9.00-17.00 uur

In deze kerk lees je de ontstaansgeschiedenis van het dorp en de omgeving. Ondanks vele veranderingen maakt de kerk nog steeds een middeleeuwse indruk; ze werd al vermeld door dertiende eeuwse Abt Emo in zijn nagelaten Kroniek. Fraaie schilderingen uit de 13e en 15e eeuw sieren de gewelven.

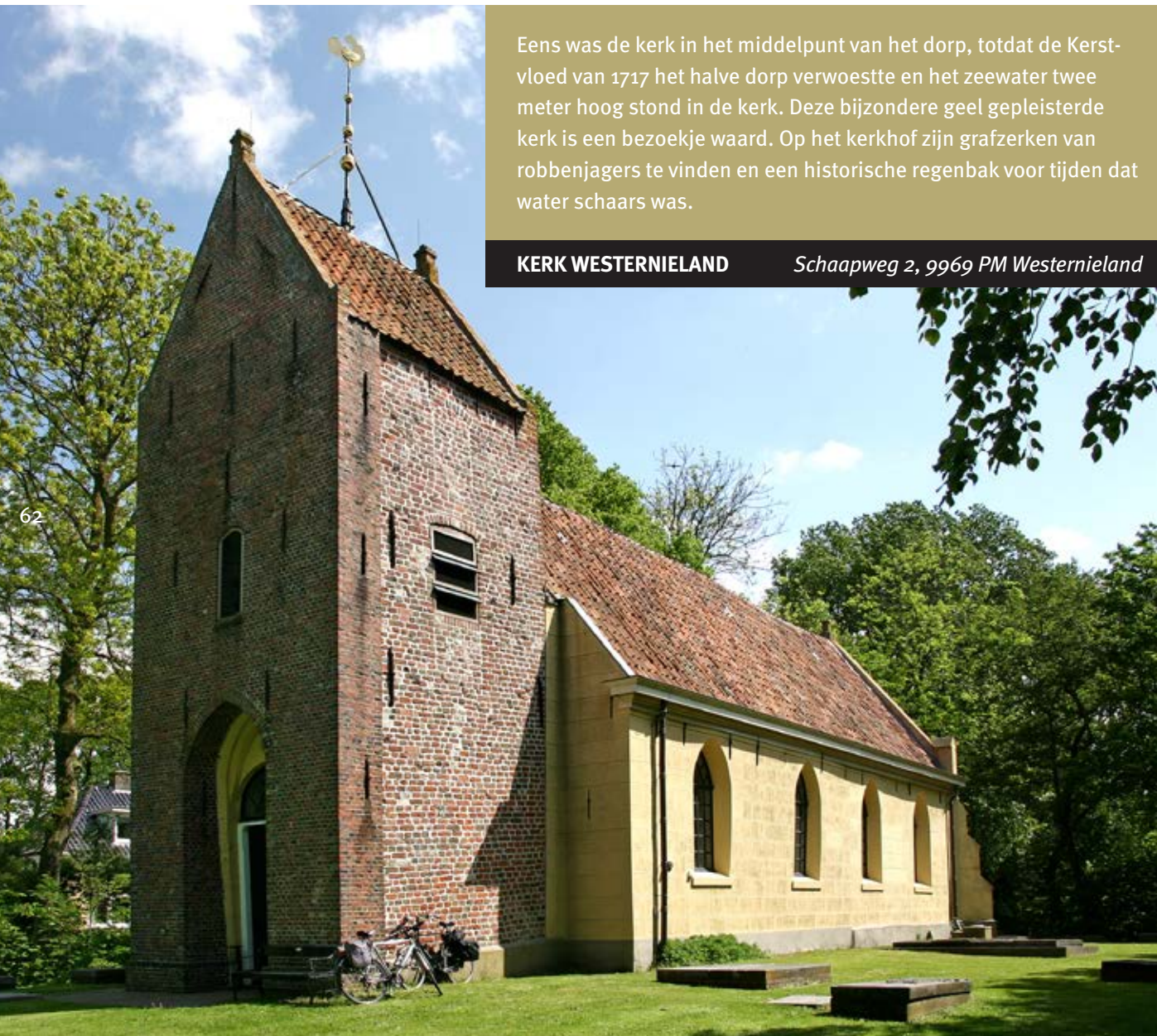
KERK WESTEREMDEN

Abt Emopad 1, 9992 PJ Westeremden

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkwesteremden.nl

9.00-17.00 uur

**50
GK**

Eens was de kerk in het middelpunt van het dorp, totdat de Kerst-
vloed van 1717 het halve dorp verwoestte en het zeewater twee
meter hoog stond in de kerk. Deze bijzondere geel gepleisterde
kerk is een bezoekje waard. Op het kerkhof zijn grafzerken van
robbenjagers te vinden en een historische regenbak voor tijden dat
water schaars was.

KERK WESTERNIELAND

Schaapweg 2, 9969 PM Westernieland

62

**50
GK**

Open van 18 april tot 27 oktober don t/m zon van 10.00-18.00 uur
www.kerkwesternieland.nl

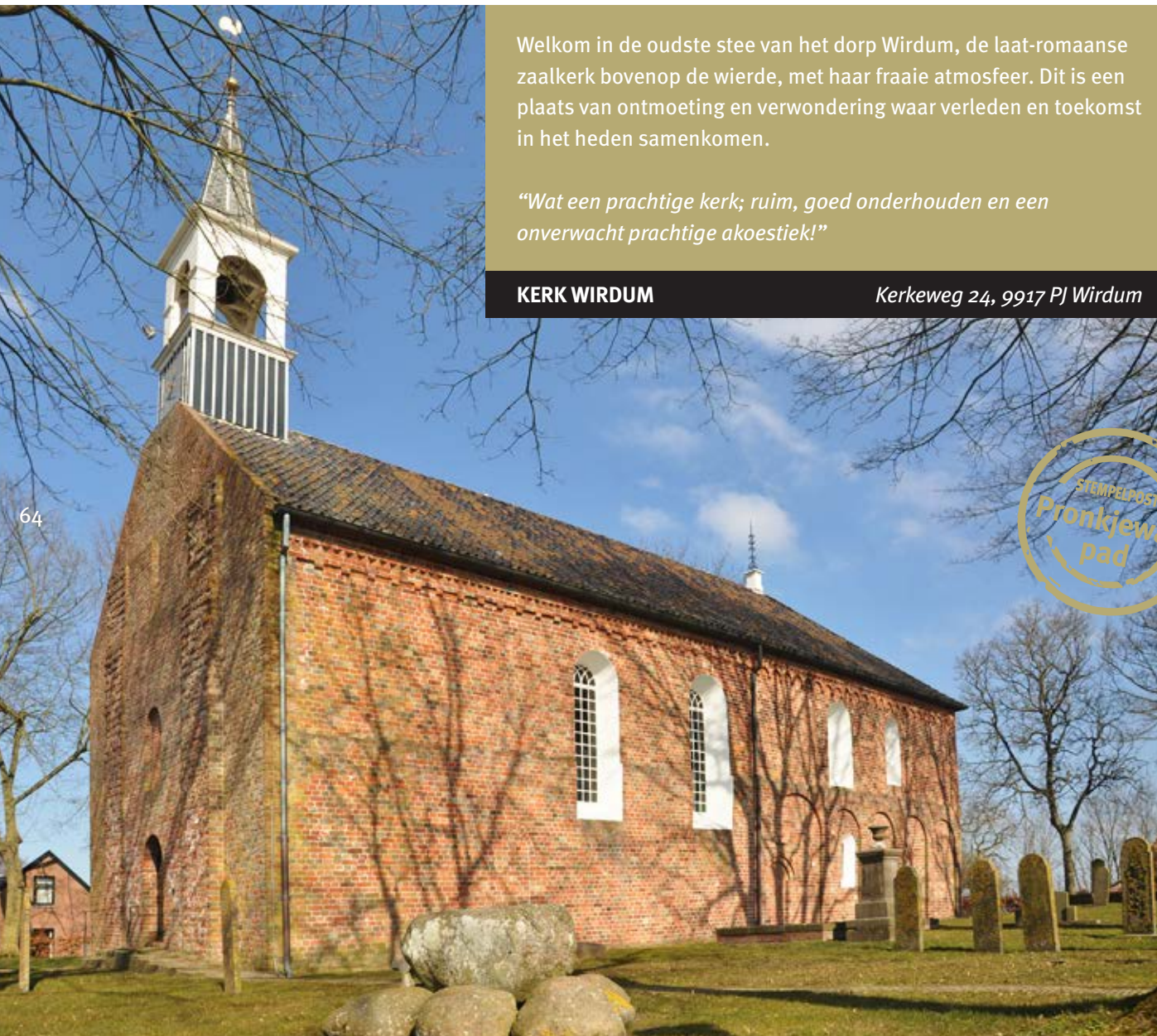
Oude, stille, stoere kerk. Binnen vindt men de 'kampvechters';
een bijzonder 14e eeuws fresco van twee vechtende krijgers.

"Misschien wel de mooiste kerk van Groningen."

KERK WESTERWIJTWERD   *Pastoriepad, 9993 TL Westerwijtwerd*

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkwesterwijtwerd.nl

10.00-17.30 uur

Welkom in de oudste stee van het dorp Wirdum, de laat-romaanse zaalkerk bovenop de wierde, met haar fraaie atmosfeer. Dit is een plaats van ontmoeting en verwondering waar verleden en toekomst in het heden samenkomen.

“Wat een prachtige kerk; ruim, goed onderhouden en een onverwacht prachtige akoestiek!”

KERK WIRDUM

Kerkeweg 24, 9917 PJ Wirdum

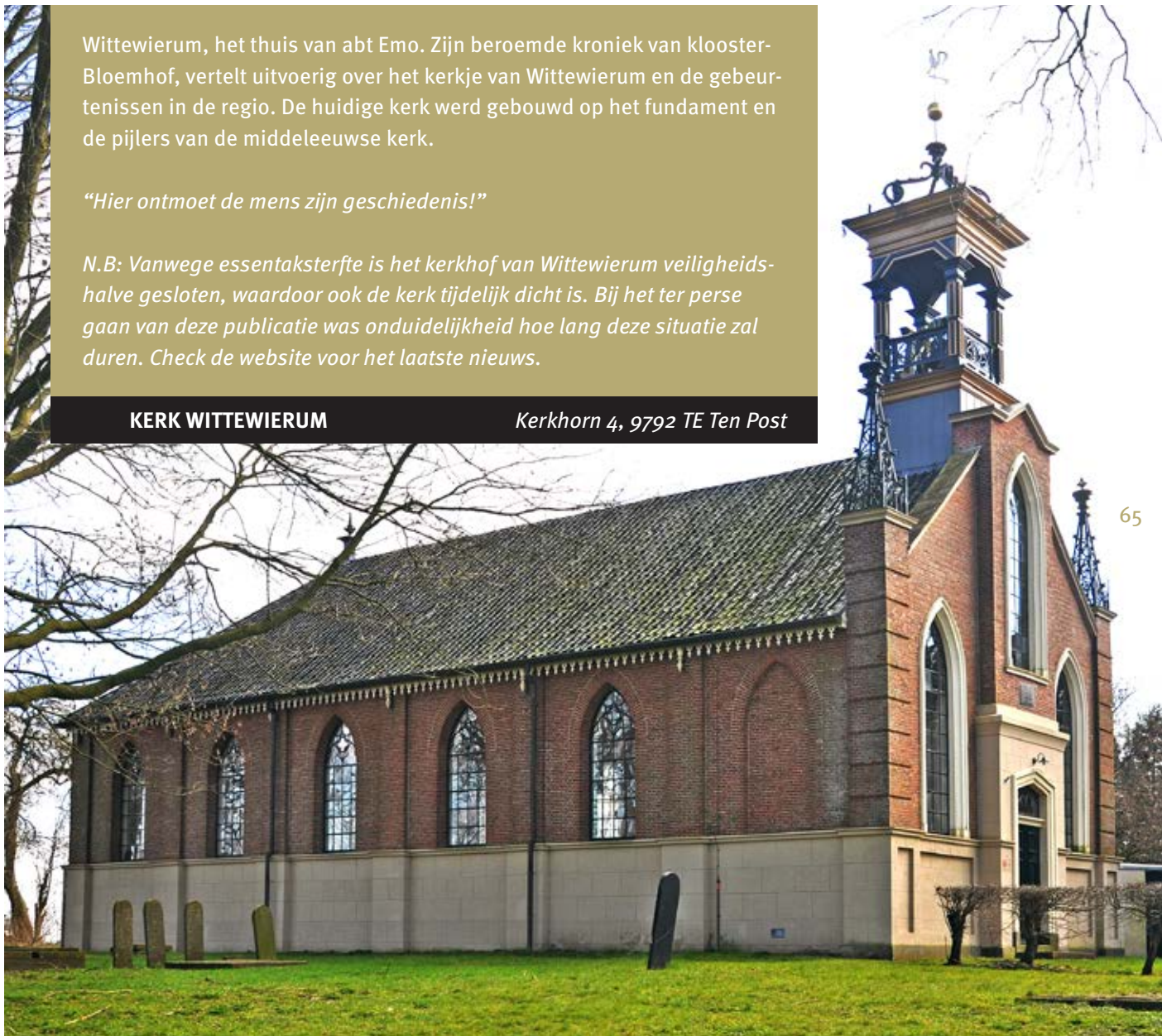
Wittewierum, het thuis van abt Emo. Zijn beroemde kroniek van klooster-Bloemhof, vertelt uitvoerig over het kerkje van Wittewierum en de gebeurtenissen in de regio. De huidige kerk werd gebouwd op het fundament en de pijlers van de middeleeuwse kerk.

“Hier ontmoet de mens zijn geschiedenis!”

N.B: Vanwege essentaksterfte is het kerkhof van Wittewierum veiligheids-halve gesloten, waardoor ook de kerk tijdelijk dicht is. Bij het ter perse gaan van deze publicatie was onduidelijkheid hoe lang deze situatie zal duren. Check de website voor het laatste nieuws.

KERK WITTEWIERUM

Kerkhorn 4, 9792 TE Ten Post

65

Het bijzondere aan de kerk van Woltersum is dat hij ten opzichte van een middeleeuwse kerk een halve slag is gedraaid; de huidige kerk ontstond in 1765. Een zeer bijzonder interieurstuk is de beschilderde kansel uit 1530. Op het kerkhof staan een poort en bank van kunstenaar JCJ Vanderheyden.

KERK WOLTERSUM

Kerkpad 4, 9795 PC Woltersum

**5 O
G K**

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkwoltersum.nl, www.ophoogtegedacht.nl

9.00-17.00 uur

De kerk staat bekend om zijn vele verschillende vormen van siermetselwerk aan de buitenkant van de kerk. Het interieur wordt overdekt met koepelgewelven. In het koor zijn een piscina en sacramentsnis te zien. Bijzonder fraai zijn de 13e- en 16e-eeuwse muurschilderingen met Bijbelse figuren en taferelen.

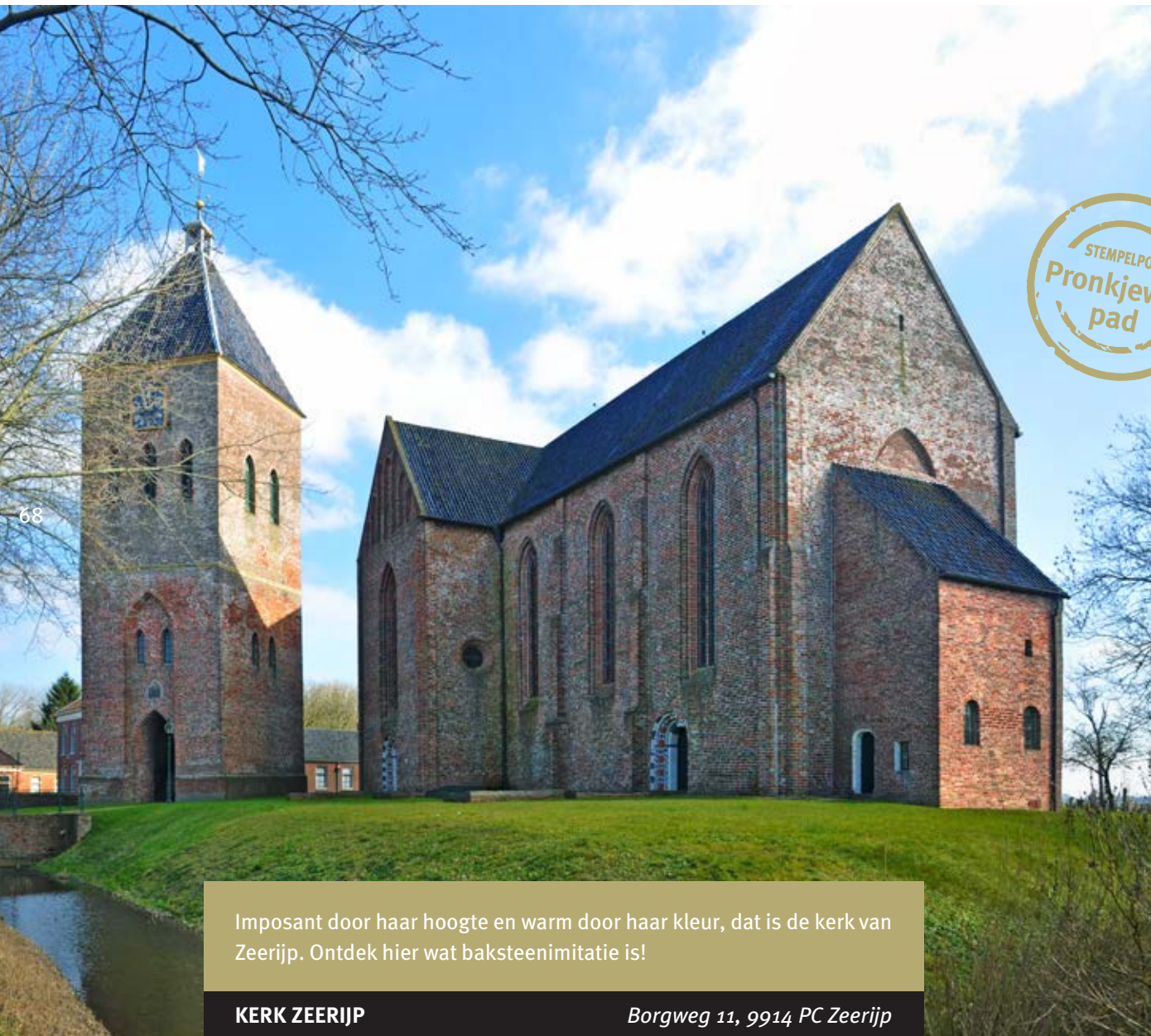
KERK 'T ZANDT

Hoofdweg 43, 9915 PB 't Zandt

Open van 4 april tot 28 oktober
www.kerkzandt.nl

10.00-17.00 uur

**50
GK**

68

Imposant door haar hoogte en warm door haar kleur, dat is de kerk van Zeerijp. Ontdek hier wat baksteenimitatie is!

KERK ZEERIJP *Borgweg 11, 9914 PC Zeerijp*

**5 O
G K**

Open van 4 april tot 28 oktober 8.00-20.00 uur
m.u.v woensdagen in juli en aug: dan van 17.00 uur tot zonsondergang.
www.kerkzeerijp.nl

De kerk van Zuurdijk staat op een prachtig kerkhof vol kleurige stinzenplanten. Het is op bijzondere wijze gerestaureerd en heeft een heel eigen sfeer. Regelmatig is er ‘speelkwartier’ op het Rohlfingerorgel. De grafsteen Armhoes Joapke herdenkt alle vergetenen. Ook is het kunstwek van Stanley Brouwn te bewonderen.

“Wat een ontzettend lief kerkje en dan ook nog prachtig orgelspel!”

KERK ZUURDIJK

Hoofdweg 43, 9966 VB Zuurdijk

Altijd open, ongeveer van 9.00 uur tot 17.00 uur en bij mooi weer langer.
www.kerkzuurdijk.nl, www.ophoogtegedacht.nl

De kerk als podium

Met z'n allen vormen we het grootste podium van Nederland en dat willen we weten ook! Grote evenementen, kleine evenementen, alles komt wel langs. U vindt hier een selectie van de (grotere) evenementen van dit Jubileumjaar 2019. Voor een totaaloverzicht kijkt u op onze website www.groningerkerken.nl/agenda

CARILLONSPEL EN TORENBEZICHTIGING

Elke eerste zondag van de maand

Elke eerste zondag van de maand wordt het carillon van de Hippolytuskerk Middelstum van 14.00 tot 15.00 uur bespeeld. Ook kan de toren dan worden beklommen, dit kan al vanaf 13.30 uur. Er zijn dan commissieleden van de carilloncommissie aanwezig voor tekst en uitleg. En: kijken naar de beiaardier mag ook. www.carillonmiddelstum.nl

KLOOSTERMUSEUM ADUARD – EXPOSITE EN ROUTES

1 april – 1 november

In de tentoonstelling 'Van klei tot klooster. De bouwkunst van de Cisterciënzers' laat het Kloostermuseum de tegenstelling zien tussen de cisterciënzer en de 'gewone' middeleeuwse kerkbouwstijl. Een ware bouwexplosie werd ingezet met de introductie van de baksteen rond 1200. De mooiste zijn opgenomen in een boekje met fiets, auto en wandelroutes. www.kloostermuseumaduard.nl

PRONKJEWAILPAD

4 april t/m 31 oktober

Deelnemen aan het Pronkjewailpad betekent: Stap voor stap Groningen en de Groningers ontmoeten, hun verhalen horen en kennismaken met het meest gastvrije pad van Nederland. U gaat op deze wandelroute alle toeristische toppers van de provincie Groningen ontdekken: de Stad Groningen, het Nationaal Park Lauwersmeer, de Wadden, vesting Bourtange, de borgen, de wierden en natuurlijk de kerken, ze worden allemaal met elkaar verbonden via het Pronkjewailpad. www.pronkjewailpad.nl

VEUR AALTIED*12 april t/m 12 oktober*

In 10 Groninger kerken vormen de levensverhalen van in of bij de kerk begraven dorpsgenoten de basis voor 10 bijzondere theaterstukken, waarbij het kerkorgel een grote rol speelt. Veur Aaltied speelt vanaf april – oktober 2019 in de kerken van: Usquert, Kloosterburen, Thesinge, Sappemeer, Noordbroek, Krewerd, Loppersum, Nuis, Woltersum en Visvliet. www.veuraaltied.nl

PELGRIMSWANDELINGEN*14 april – 10 november*

In de provincie Groningen vindt u alles wat u zoekt op het gebied van pelgrimstochten. Oorspronkelijk landschap van 2500 jaar oud, rust en stilte, 130 middeleeuwse kerken die te bezoeken zijn, 75 natuurterreinen, 90 km kustlijn, 20 borgen, 34 voormalige kloosterterreinen. SPiG gaat de hele provincie door met zeven prachtige (pelgrims)wandelingen. www.spig.nl

MUSEUM HELMANTEL

2 mei t/m 25 oktober

Museum Helmantel sluit aan bij de jubileumviering van de SOGK. In de Weem in Westeremden is van 2 mei t/m 25 oktober de tentoonstelling *'Groninger kerken / Europees perspectief'* te zien: schilderijen van interieurs van kerken en kloosters uit Groningen en Europa, maar ook stillevens met voorwerpen uit de late Middeleeuwen. De tentoonstelling bestaat verder uit beelden, meubels en voorwerpen uit dezelfde periode. Op 1 juni vindt de 'Weemavond' plaats, waarop Marjoleine de Vos, schrijver en dichter, én Justin Kroesen, religieus erfgoed specialist, vertellen over hun motivatie en invalshoek voor het jubileumboek *Ode aan de Groninger kerken*. www.helmantel.nl

ORGELDAG NOORD-NEDERLAND

11 mei 2019

Begon ooit deze jaarlijkse Orgeldagtraditie, georganiseerd door de Stichting Hinsorgel Leens, met slechts vijf orgels, langzamerhand is dit 'orgelfeest der ontdekking' uitgegroeid tot een dag met meer dan honderd instrumenten. Liefhebbers uit het hele land komen naar de provincie Groningen en dus ook naar de SOGK-kerken om de prachtige orgels te bespelen. www.hinszorgelleens.nl

KERKENFIETSPAD HET HOGELAND

11 en 12 mei

Ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van de SOGK is het mogelijk om op 11 en 12 mei 2019 een fietsroute langs 17 kerken in de gemeente het Hogeland te fietsen. Alle kerken zijn open en overal is iets te zien, te horen, te proeven of te beleven. De route voert langs 50 cultuurhistorische interessante plaatsen. De route is opgesplitst in een oostelijk en westelijk deel, beide delen zijn ongeveer 30 km. lang en kunnen ook aan elkaar gekoppeld worden. De routebeschrijving is af te halen in alle deelnemende kerken: Wehe-den Hoorn (Marnehoes), Leens, Ulrum, Zuurdijk, Houwerzijl, Schouwerzijl, Niekerk, Kloosterburen 2x, Hornhuizen, Pieterburen, Vierhuizen, Zoutkamp, Westernieland, Eenrum, Saaxumhuizen. Ook na dit weekend blijft de route bestaan, dan zullen niet altijd alle kerken open zijn. www.groningerkerken.nl/nl/sogk/jubileum-2019/kerkenfietspad

FESTIVAL TERUG NAAR HET BEGIN

24, 25 en 26 mei

Van ver zie je ze al, de kerktorens in het Groninger wierdenlandschap. Tijdens Terug naar het begin wijzen ze je de weg naar de volgende voorstelling. Verborgen in oude Groninger kerken gebeuren hier mooie dingen. Van subtiele pop en ontwapenende verhalen tot klassieke meesterwerken en kunstenaars die je laten verwonderen over de wereld om je heen. Met je zelfgekozen route op zak rijd je over kronkelende weggetjes en oude zeedijken. Een ontdekkingstocht in de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum. Verken dit bijzonder stukje Nederland en ontdek verrassende optredens op unieke locaties. www.terugnaarhetbegin.nl

KERKENPAD OOST-GRONINGEN

1 juni – 10.00 - 16.00 uur

Als het gaat over mooie en bijzondere kerken, dan denken de meeste mensen niet meteen aan Oost-Groningen. Toch heeft de regio op dit gebied veel te bieden, er zijn hier parels van kerken gebouwd! Om mensen hiermee kennis te laten maken, wordt een Kerkenpad georganiseerd door 24 kerken uit de gemeenten Pekela, Oldambt, Westerwolde en MiddenGroningen. www.kerkenpadoostgroningen.nl

KERKEN- EN MARENTOCHT

7 juni en 6 september

Het Damsterveer van Appingedam ontwikkelde samen met SOGK de Kerken en Marentocht. Een dag arrangement, onder leiding van een gids, waarbij varend door de Groninger maren twee Groninger kerken, die van Oosterwiltwerd en Leermens, worden bezocht. Vrijdag 7 juni en vrijdag 6 september zijn de eerste tochten gepland. Inlichtingen en boekingen via de website.

eemsdelta.groningen.nl/arrangementen/kerken-en-marentocht

OPEN TOREN DAG IN STAD EN PROVINCIE GRONINGEN

8 juni

Op zaterdag 8 juni is het in de stad provincie Groningen van 13.00 uur tot 16.00 uur Open Toren Dag. Een aantal kerktorens in stad en ommeland openen de deuren voor het publiek. Een mooie mogelijkheid om deze torens te beklimmen en de uurwerken, luidklokken en carillons nu eens van dichtbij te bekijken.

KUNST IN KERKENPAD

5 - 28 juli

In de kerken van Tolbert, Niebert, Nuis, Marum en Noordwijk exposeren in juli vijf professionele kunstenaars, ieder in z'n eigen kerk. De route langs deze kerken voert door het zo kenmerkende coulisselandschap van deze streek. Er is een fietsroute beschikbaar en rond iedere kerk bevinden zich gemarkeerde wandelroutes. Vier weekenden wandelen, fietsen of toeren langs middeleeuwse kerken met prachtige kunst. www.roesd.nl/agenda/89/kunst-in-kerkenpad-2019

MONNIKENWERK

17 juli t/m 21 augustus

In de sobere ruimte van negen middeleeuwse kerken werken negen kunstenaars zes woensdagen in stilte aan hun monnikenwerk – kunst die met tijd en aandacht gemaakt is in een ruimte die al eeuwen een betekenis heeft. Kunst die ook bezoekers uitnodigt tot aandachtig waarnemen, nadenken. Aan het einde van de werkdag zijn bezoekers tussen 17.00 en 20.00 uur welkom om kerk en kunst te ervaren. De deelnemende kerken zijn: Westernieland, Den Andel, Baflo, Saaxumhuizen, Eenrum, Loppersum, Westeremden, Zeerijp en Eenum. www.monnikenwerk.nu

ZOMERJAZZFJETSTOUR

31 augustus

De laatste zaterdag van augustus is het weer tijd om te kiezen tussen fietsroutes door het prachtige Reitdiepgebied, ten noordwesten van stad Groningen. Een groot aantal concerten in middeleeuwse kerkjes en boerenschuren. Het worden wederom lastige keuzes, want in één middag passen maar een concert of vijf, misschien zes. www.zjft.nl

75

OPEN MONUMENTENDAG

14 en 15 september

Elk jaar in het tweede weekend van september zijn duizenden prachtige monumenten en dus ook een groot deel van onze kerken in heel Nederland gratis toegankelijk voor iedereen. Het is dé kans om een plek te bezoeken waar je normaal niet zo snel komt en deel te nemen aan de vele activiteiten die georganiseerd worden. www.openmonumentendag.nl

TWEEDE KREWERDER ORGELDAG

28 september

Op Zaterdag 28 september organiseert de Plaatselijke Commissie van Krewerd i.s.m. Peter Westerbrink de Tweede Krewerder Orgeldag. Het beroemde orgel uit 1531, het op één na oudste nog bespeelbare orgel in ons land, staat centraal in een afwisselend programma, bedoeld voor een breed publiek. In de ochtend houdt blokfluitist Jankees Braaksma een voordracht met als titel 'Blokfluit en vroege orgels' en vertelt Peter Westerbrink, organist van de Groninger Der Aa-kerk, over de bijzondere historie van het orgel en over passende orgelmuziek uit de Renaissance. Tussen de middag kunt u het Krewerder orgel zelf bespelen. Hierna maken wij een muzikale tocht langs de kerkorgels van het nabijgelegen Holwierde en Marsum. We sluiten de dag af met een kort concert door beide musici. www.mariakerkkrewerd.nl

TOCHT OM DE NOORD

28 en 29 september

Het belangrijkste evenement (sinds 2006) is het Wandelfestival Tocht om de Noord. De ontdekkings-tocht door Groningen met jaarlijks nieuwe thema's, nieuwe culturele uitingen, nieuwe dorpen, nieuwe routes, nieuwe doorsteekjes! Altijd volgens de eerste twee regels van het Gronings volkslied: Van lauwerszee tot dollard tou en van Drenthe tot aan 't wad! Een culturele ontdekkingstocht, die de wandelaar jaar in jaar uit verrast met een nieuw Gronings avontuur! www.tochtomdenoord.nl

MUZIKALE FIETSRUTE

6 oktober

Voor de zesde keer vindt de muzikale fietsroute plaats waarin u kunt kennismaken met het Hoogeland, zijn rijke historie en prachtige landschap, omlijst door een grote diversiteit aan muziek. In tien historische kerken zijn verschillende soorten muziek te beluisteren, gespeeld door musici die veelal afkomstig zijn uit de regio. Al fietsend van de ene naar de andere kerk geniet u van het prachtige Hoogelandster wierdenlandschap met de kenmerkende, kleine, pittoreske dorpjes, de weidse landschappen en fantastische lichten. De lengte van de totale route is ongeveer 30 km. Op het programma staat meer dan op één dag te volgen is. Aan de hand van de kaart en het informatieboekje kunt u uw eigen programma samenstellen. www.muzikalefietsroute.nl

STILTEWEEK OOSTERWIJTWERD EN KREWED

2 - 8 november

De kerken van Oosterwijtwerd en Krewerd zijn open als plekken van herdenking. Op 2 november is het Allerzielen, de dag waarop de overledenen worden herdacht. Er is gelegenheid voor het opsteken van een kaars, een kaartje ophangen in de herinneringsboom, een moment van bezinning. Open tussen 10 en 18 uur. De kerken liggen op 4 km afstand van elkaar, een fiets- of wandelroute is beschikbaar. www.mariakerkoosterwijtwerd.nl, www.mariakerkkrewerd.nl

Dit is een greep uit evenementen in 2019.
Er zijn nog veel meer activiteiten in de kerken in 2019.
Check voor actuele achtergrondinformatie:
www.groningerkerken.nl/agenda.
U kunt ons ook telefonisch en via e-mail bereiken:
[050-3123569](tel:050-3123569) en info@groningerkerken.nl.
Of volg ons via social media:
twitter, facebook en instagram [@groningerkerken](https://www.instagram.com/groningerkerken).

Bij jou om de hoek

Het Grootste
Museum van
Nederland

www.grootstemuseum.nl

Hoofdpartner

BankGiro
Loterij

M
museums
fonds

een
initiatief
van

**Museum
Catharijne
Convent**

Het belangstelling wekken voor het religieus erfgoed is al vijftig jaar één van de belangrijkste doelstellingen van de Stichting Oude Groninger Kerken. In dat kader zullen dit jubileumjaar 50 stichtingskerken permanent worden opengesteld voor belangstellenden.

Copyright 2019 Stichting Oude Groninger Kerken

Deze uitgave biedt informatie over opengestelde kerken en evenementen in 2019. De actualiteit kan onderhevig zijn aan wijzigingen; aan deze uitgave kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50
GK

50

50

50

50